

Uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika ve Zlínském kraji

Michaela Bobková

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela Bobková**

Osobní číslo: **H140080**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti sociální pedagogiky, kurikula oboru sociální pedagogika a trhu práce.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

CHUDÝ, Štefan, Bohumil KOUKOLA, Věra MACHALOVÁ, Ivo SVOBODA, Soňa VÁVROVÁ, Bohuslav ŠKUBAL a Pavel KONEČNÝ. Studijní opory pro sociální pedagogiku. I, Vybrané kapitoly ze společenských věd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007. ISBN 978-80-7318-608-1.

HLADÍK, Jakub a Štefan CHUDÝ. Sociální pedagogika v současné společnosti. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2007. ISBN 978-80-7318-579-4.

ZELENKA, Martin. Přechod absolventů škol ze vzdělávání na pracovní trh. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7290-372-6.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Zuzana Hrnčířiková, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

29. listopadu 2016

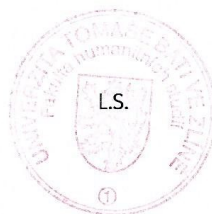
Termín odevzdání bakalářské práce:

26. dubna 2017

Ve Zlíně dne 29. listopadu 2016

doc. Ing. Aněžka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 5.4.2017

Michaela Pěšková

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(2) Vysoká škola nevyjádřeně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3).*

3). *Odůvodní-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídáne k větší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se soustředí na uplatnění absolventů studijního oboru Sociální pedagogika ve Zlínském kraji. Bakalářská práce obsahuje teoretickou a empirickou část. Teoretická část je rozdělena do tří kapitol. První kapitola se zaměřuje na sociální pedagogiku, její charakteristiku i vývoj, a také na studijní obor. Druhá kapitola obsahuje trh práce a Národní soustavu kvalifikací. Třetí kapitola se zabývá uplatněním absolventů studijního oboru sociální pedagogika. Empirická část bakalářské práce je zaměřena na rozbor kvantitativního výzkumu. Obsahuje rozbor dotazníků a analýzu celého výzkumu. Cílem výzkumu bylo zjistit, jaké mají absolventi studijního oboru sociální pedagogika možnosti uplatnění ve Zlínském kraji.

Klíčová slova: sociální pedagogika, absolvent, uplatnění, trh práce, vzdělání, zaměstnání, studijní obor

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on graduates of subject Social pedagogy and their employment in Zlín region. The bachelor thesis consists of theoretical and empirical part. The theoretical part is divided into three chapters. The first chapter is focused on social pedagogy, its characteristics and development and the subject of study itself. The second chapter is focused on labour market and the National Register of Qualifications. The third chapter deals with the employment of fresh graduates of the subject of social pedagogy. The empirical part is focused on the quantitative research analysis. It covers an analysis of both questionnaires and the whole research. The target of the research was to find what options do fresh graduates of social pedagogy have in Zlín region.

Keywords: social pedagogy, graduate, employment, labour market, education, occupation, object of study

Poděkování, motto a čestné prohlášení, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická, nahraná do IS/STAG jsou totožné ve znění:

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Mé poděkování patří vedoucí bakalářské práce PhDr. Zuzaně Hrnčířkové, Ph.D., za poskytnutí cenných rad při zpracování bakalářské práce. Dále mé poděkování patří Mgr. Markovi Prokopovi za jeho vstřícnost a rady.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 TRH PRÁCE	12
1.1 SPECIFIKACE TRHU PRÁCE	13
1.2 TRH PRÁCE A VZDĚLÁNÍ	15
1.2.1 Národní soustava kvalifikací.....	16
2 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA	18
2.1 VÝVOJ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY	19
2.1.1 Vývoj sociální pedagogiky na našem území.....	22
2.2 SOUČASNÉ VYMEZENÍ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY	25
2.3 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO VĚDNÍ OBOR	26
2.3.1 Vztah k ostatním vědním disciplínám.....	27
2.4 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO STUDIJNÍ OBOR	30
2.4.1 Přehled současných studijních oborů sociální pedagogiky v ČR.....	31
3 PROFESE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA	35
3.1 KOMPETENCE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	36
3.2 PROFIL ABSOLVENTA STUDIJNÍHO OBORU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA	40
3.2.1 Možnosti uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika	41
II PRAKTICKÁ ČÁST	43
4 DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	44
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	44
4.2 CÍLE VÝZKUMU	44
4.3 STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	44
4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR	45
4.5 METODA SBĚRU DAT	45
4.6 POSTUP SBĚRU DAT	47
4.7 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	47
5 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	48
6 SHRUTÍ VÝZKUMU	77
ZÁVĚR	79
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	87
SEZNAM OBRÁZKŮ	88
SEZNAM TABULEK	89
SEZNAM PŘÍLOH	91

ÚVOD

Bakalářská práce s názvem *Uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika ve Zlínském kraji*, se zabývá zejména uplatněním absolventů oboru Sociální pedagogika na trhu práce ve Zlínském kraji. Jako cílová skupina jsou zvoleni absolventi oboru Sociální pedagogika, kteří vystudovali tento obor na jakékoli vysoké škole v České republice.

Sociální pedagogika je považována za mladou vědní disciplínu, stává se stále častěji skloňovaným pojmem. Profese sociálního pedagoga není dostatečně zakotvena a uvedena v katalogu prací, a tudíž i uplatnění se jeví nejednoznačně. S tímto také souvisí problematika týkající se absolventů a trhu práce. Proto by měla být zanalyzována aktuální situace v souvislosti s možnostmi uplatnění absolventů studijního oboru Sociální pedagogika v zařízeních. Z těchto důvodů si téma zaslouží pozornost.

V současné době existuje mnoho závěrečných prací na téma uplatnění sociálního pedagoga na trhu práce. Některé práce se zaměřovaly na uplatnění absolventa oboru Sociální pedagogika na trhu práce (Pukyšová, 2012), na uplatnění absolventa oboru Pedagogika – sociální práce v sociální oblasti (Špidlíková, 2012), na uplatnění absolventa oboru Sociální pedagogika (Jurásková, 2013), na uplatnění absolventů oboru Sociální práce z pohledu zaměstnavatelů (Tittelová, 2013), na představy a skutečné uplatnění absolventů Sociální pedagogiky (Dovrtělová, 2011), na téma absolvent Sociální pedagogiky a jeho uplatnění v profesi osvětového pracovníka Občanské poradny (Kovaříková, 2008), na uplatnění absolventa Sociální pedagogiky u Policejního sboru ČR (Ježík, 2008), na uplatnění absolventa Sociální pedagogiky jako výchovného poradce (Rozsypalová, 2011), na sociální pedagoga a jeho uplatnění ve školním prostředí (Hanulíková, 2016). A z tohoto důvodu je bakalářská práce pojata z jiného úhlu pohledu, zaměřuje se na celkovou aktuální obsazenost pracovních míst v oblasti zdravotnictví a sociální péče, spravedlnosti, školství, mládeže a tělovýchovy, vnitra nebo v oblasti církevních, společenských a neziskových organizací.

Bakalářská práce obsahuje teoretickou a empirickou část. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy a náhled do problematiky uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogiky na trhu práce. Teoretická část bude korespondovat s částí empirickou. Teoretická část je rozdělena do tří kapitol. První kapitola obsahuje trh práce v souvislosti se vzděláním a Národní soustavu klasifikací. Druhá kapitola se zaměřuje na sociální pedagogiku jako

takovou, její charakteristiku, a také jako na studijní obor. Třetí kapitola se zabývá uplatněním absolventů studijního oboru Sociální pedagogika.

Empirická část bakalářské práce je zaměřena na rozbor kvantitativního výzkumu. Obsahuje rozbor dotazníků a analýzu celého výzkumu. Jako respondenty výzkumného šetření jsou vybráni zaměstnanci vybraných zařízení. Respondenti jsou zvoleni na základě vlastního zájmu autora o tuto problematiku, ale také z důvodu zmapování situace jako možného aktuálního přehledu pracovišť, ve kterých jsou zaměstnáni přímo absolventi studijního oboru Sociální pedagogika.

Na základě důkladných uvážení, v souvislosti s problematikou byla zvolena kvantitativní metoda pomocí dotazníků. Ten se v tomto případě jeví jako nejlepší možný nástroj na získání potřebných informací.

Empirická část práce si klade za hlavní cíl zjistit, jaké je uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika ve Zlínském kraji. Hlavní cíl se bude autor bakalářské práce snažit zajistit pomocí výzkumných otázek, kterou jsou zaměřeny na úspěšnost uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika, na zpětné hodnocení studia Sociální pedagogika absolventy, na výši příjmů z pohledu respondentů, na hodnocení získaného vědomostního rámce během studia oboru Sociální pedagogika a v neposlední řadě aktuální přehled zařízení ve Zlínském kraji, kde jsou absolventi oboru Sociální pedagogika zaměstnáni.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TRH PRÁCE

Tržní hospodářství je složeno z několika různých, ale zároveň propojených trhů a trh práce je jedním z nich (Buchtová, 2002, s. 59). Obecná definice vymezuje trh práce jako jakýkoliv jiný trh, v tomto případě jako místo, kde se střetává poptávka práce s nabídkou práce. Na straně nabídky stojí člověk, který nabízí svoje vzdělání a zkušenosti. Na straně poptávky stojí zaměstnavatel, který hledá pracovní sílu dle určitých požadavků. Fungování trhu práce je podobné jako fungování na trhu se zbožím, místo ceny za zboží zde funguje mzda za vykonanou práci (Hladík, 1996, s. 94). Trh práce je jasně specifický v tom, že práce je funkce pracovní síly, která úzce souvisí s osobností člověka. Od trhu práce se očekává, že zabezpečí ekonomiku pracovní silou dle požadavků - věk, vzdělání, obor, praxe (Krebs, 2005, s. 284).

Jak již bylo řečeno, trh práce je součástí tržního hospodářství, a sice trh práce podléhá tržním zákonitostem jako ostatní trhy, avšak má své specifické rysy. Práce nemůže existovat sama o sobě, práci vykonávají lidé, tudíž pracovní síla (Buchtová, 2002, s. 59). Aby lidé mohli vykonávat práci, potřebují disponovat duševními i fyzickými vlastnostmi, které jsou nutné k výrobě statků a služeb a to je označováno jako lidský kapitál. Výše hodnoty lidského kapitálu souvisí se schopností produkovat více kvalitních statků a služeb a dále se vzděláním a praxí pracovníků (Hladík, 1996, s. 94).

Dle Mareše může být trh práce definován z opačného hlediska jako mechanismu, kdy „(...) jednotlivá pracovní místa v nějakém produkčním procesu soupeří o pracovníky. Tak jako dělníci usilují o to, aby našli zaměstnání, usilují zaměstnavatelé o to, aby našli dělníky.“ (Mareš, 1994, s. 48).

Trh práce lze označit jako společenský specializovaný subsystém dle funkcí, které zajišťuje. Trh práce může být zkoumán z různých hledisek a je interdisciplinární záležitostí (Kuchař, 2007, s. 11-12). Systém sociální politiky ovlivňuje rovnováhu trhu práce, vytváří hranice pro zaměstnanost i pro mzdovou sféru. Pomocí záchranné sociálně sítě dochází k ochraně těch, kteří přišli o práci a jsou tudíž nezaměstnaní, a také motivuje k hledání dalšího zaměstnání (Kuchař, 2007, s. 16).

Obecně je známo, že na trhu práce je na straně poptávky i nabídky velká konkurence. Tudíž „(...) práci poptává mnoho firem a nabízí ji mnoho lidí. Tržní nabídka práce je nabídka práce všech lidí v dané ekonomice. Je součtem individuálních nabídek práce, a proto vyplývá z rozhodování lidí vyrovnávajících mezní užitek reálné mzdy s mezním

užitkem volného času.“ (Holman, 2002, s. 278). Zaměstnavatelé i zaměstnanci vytváří takové strategie, které jsou nejen osobité a speciální. Cílem jejich strategií je více se prosadit v místní oblasti, ale také potlačení konkurence (Mareš, 1994, s. 48).

Trh práce podléhá mnoha vlivům „(...) které blokují dokonalou konkurenci, stav rovnováhy je dosahován zřídka. V situaci nerovnováhy na trhu práce může nastat nedostatek pracovních míst - tedy nedobrovolná nezaměstnanost nebo nedostatek pracovních sil.“ (Václavíková, Kolibová, Kubicová, 2009, str. 31).

Zkoumání fungování trhu práce je přínosné hlavně pro uplatnění jednotlivců na trhu práce. Zaměstnavatelé určují, dle jakých potřeb se vytváří nová pracovní místa. Domácnosti nabízejí práci, s tím je také spojena ochota pracovat a za jakých podmínek a s tím související oběť, která souvisí s vykonáním práce (Buchtová, 2002, s. 63). Člověk se rozhoduje mezi prací a volným časem, kdy volný čas je to, co obětuje. Volný čas pro člověka znamená speciální statek, přináší mu uspokojení. Avšak mzda je cenou volného času, poněvadž za mzdu by mohl mít více statků spojených s volným časem (Holman, 2002, s. 274).

Trh práce v České republice se skládá regionálních odlišností. Kraje se mezi sebou liší nejen geografii, demografií, ale také sociálními a ekonomickými podmínkami a tyto faktory v krajích ovlivňují trh práce. Také jsou rozdílné podmínky a kritéria pro přijímání zaměstnanců a s tím související uplatnění absolventů škol. Je důležité, aby požadavky trhu práce byly v harmonii se strukturou absolventů škol, tak aby docházelo k provázanosti a harmonie ze strany nabídky i poptávky na trhu práce (Národní ústav odborného vzdělávání, 2008).

1.1 Specifikace trhu práce

Trh práce má do určité segmentový charakter, jinými slovy trh je rozčleněn, oddělen, fragmentován či separován (Tvrdý, 2008, s. 38). Rozčlenění vyplývá z odlišností lidí, pracovními pozicemi a z rozdělení výrobních faktorů (Krebs, 2005, s. 285). Dle Tvrdeho „*Podmínkami pro segmentaci je homogenita uvnitř segmentu, heterogenita mezi segmenty, identifikovatelnost příp. měřitelnost segmentu a dostatečná velikost segmentu.*“ (Tvrdý, 2008, s. 32). Segmentace trhu práce také ovlivňuje strategie zaměstnavatelů a zaměstnanců, o kterých jsme hovořili v předešlé kapitole (Krebs, 2005, s. 285). Neexistuje pouze jeden trh práce, ale existuje takový počet trhů práce, podle počtu oblastí,

profesí a odvětví. A s tím souvisí existence dvou trhů, mezi kterými nevládne konkurence a to primární a sekundární trh práce (Mareš, 1994, s. 51).

Na **primárním trhu práce** nalezneme prestižnější, zajímavější a lepší pracovní příležitosti, profesionální růst, lepší pracovní podmínky, růst mezd, zvýšení kvalifikace a relativně nízké riziko ztráty zaměstnání (Mareš, 1994, s. 51). Na **sekundárním trhu práce** se nachází méně významné pracovní pozice s nižší mzdovou úrovní. Oproti primárnímu trhu práce jsou zde lidé často nezaměstnaní a krátkodobě zaměstnaní. Je zde velké riziko ztráty zaměstnání z důvodů propouštění, také zde není až tak možný kariérní růst. Lidé v tomto sektoru mají téměř nulovou šanci přejít do primárního trhu práce. Soustředují se zde především ženy, mladí lidé, staří lidé, nekvalifikovaní, osoby s handicapem nebo příslušníci etnických minorit (Mareš, 1994, s. 51). Mladí lidé jsou ohroženou skupinou, jsou často nuceni po ukončení vzdělání přijmout nežádoucí práci. Do vzdělání investovali hodně času, úsilí i energie. Z těchto důvodů lze předpokládat, že absolventi budou chtít toto úsilí vrátit. Z výše uvedeného primárního a sekundárního trhu práce můžeme usoudit, že absolventi se tedy budou chtít uplatnit spíše v primárním trhu práce. Primární trh práce může absolventům poskytnout peněžní stabilitu, pevnou pracovní pozici v zaměstnání, kariérní růst a navrácení jejich investic do vzdělání. Díky nekonečnému cyklu, kdy je na jedné straně vysokoškolák, splňující požadavky ale bez praxe, žádající o pracovní pozici a na druhé straně zaměstnavatel, který požaduje určité požadavky včetně praxe. Tudíž vysokoškolák je nucen přijmout již zmiňovanou nežádoucí práci i přes vysokoškolské vzdělání, protože nesplňuje kritérium praxe.

Problém tvoří pohyb ze sekundárního trhu práce do primárního trhu práce z důvodu rozdílného požadování kvalifikace, nedostatku znalostí, rozdílné preference a zkušenosti. Tyto faktory především ovlivňují ty, kteří se nachází v jednom z těchto segmentů (Mareš, 1994, s. 51-52).

Mareš dále rozlišuje trh práce na **externí a interní trh práce**. Ve vnějším trhu práce si ostatní podniky konkurují. Vnitřní trh práce je zaměřen na rozmísťování pracovníků za pomoci pravidel a mechanismů. Pracuje s dvěma přístupy, první přístup se snaží o větší přesun zaměstnanců mezi firmami a druhý přístup je zaměřen především na kvalifikaci zaměstnanců (Mareš, 1994, s. 53-54).

1.2 Trh práce a vzdělání

Všeobecně je dáno, že mezi vyšší vzdělání jedinců a jejich uplatněním na trhu práce jsou souvislosti. Průcha uvádí, že „Čím vyšší je úroveň dosaženého vzdělání, tím snáze se absolventi škol uplatní na trhu práce, tedy najdou zaměstnání, a také jsou méně často postihováni dlouhodobou nezaměstnaností.“. Při uplatnění na trhu práce je rozhodující úroveň dosaženého vzdělání, a také obor studia (Průcha, 2015, s. 72).

Je nutné, aby docházelo k zajištění trvalého rozvoje ekonomiky i společnosti prostřednictvím vzdělávací sféry, která reaguje na ekonomické a sociální podmínky. Nová pracovní síla, která vstupuje na trh práce má být v rámci vzdělávacího procesu připravována tak, aby se bez problémů dokázala adaptovat na nové podmínky, dále se vzdělávat a rozvíjet své dovednosti. Z tohoto důvodu je velmi důležité, aby komunikace mezi vzdělávacím systémem a trhem práce byla oboustranná a efektivní (Národní ústav odborného vzdělávání, 2008).

Politika nezaměstnanosti i vzdělávací politika by měla vycházet z požadavků na trhu práce a především z poptávky potenciálních zaměstnavatelů. Dále by měly tvořit souhrn opatření ve vzdělávacím systému, kterým prochází jedinci (Hospodářská komora České republiky, 2013).

Mankiw uvádí, že lidé, kteří mají větší lidský kapitál¹, vydělávají více peněz. Uvádí příklad amerických vysokoškolských absolventů, že si vydělávají až o 65% více peněz než lidé s nižší úrovní vzděláním. V ostatních zemích, kde je málo vysokoškolských absolventů, jsou tyto rozdíly razantně větší (Mankiw, 1999, s. 401).

Firmy, které hledají nové zaměstnance, jsou schopni zaplatit lidem, kteří mají vyšší úroveň vzdělání, protože mají vyšší mezní produkt. Na druhé straně jsou potencionální zaměstnanci, kteří jsou schopni zaplatit velké množství peněz za své vzdělání, pouze v případě, že se jim tyto vynaložené náklady vrátí a oni získají uplatnění. Rozdílem je, že vyšší mzdu by měli dostávat ti, co investovali do svého vzdělání a mají vyšší úroveň (Mankiw, 1999, s. 401).

¹ Lidský kapitál – investice do pracovní síly, například školení, další vzdělávání při zaměstnání (Mankiw, 1999, s. 401)

O současném stavu uchazečů o zaměstnání ve Zlínském kraji vypovídá následující tabulka. V tabulce jsou vyznačeny počty uchazečů o zaměstnání dle jejich úrovně vzdělání za rok 2015 a 2016. Z tabulky tedy vyplývá, že vysokoškolští absolventi k poslednímu dni roku 2015 i 2016 tvoří 7,9% uchazečů o zaměstnání z celkového počtu 100% uchazečů o zaměstnání (Úřad práce České republiky, 2017).

Tabulka 1 – Struktura uchazečů o pracovní pozice podle vzdělání ve Zlínském kraji.

Vzdělání	Celkem			
	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016	
	abs.	v %	abs.	v %
Bez vzdělání a neúplné vzdělání	18	0,1	20	0,1
Základní	4 470	18,7	3 677	18,5
Nižší střední	13	0,1	14	0,1
Nižší střední odborné	558	2,3	452	2,3
Střední odborné (vyučen)	10 268	43,0	8 553	43,1
Střední bez maturity a vyučení	156	0,7	123	0,6
ÚSV	709	3,0	659	3,3
ÚSO – vyučení s maturitou	1 467	6,1	1 203	6,1
ÚSO s maturitou	4 119	17,2	3 391	17,1
Vyšší odborné	212	0,9	174	0,9
Bakalářské	534	2,2	462	2,3
Vysokoškolské	1 306	5,5	1 093	5,5
Doktorské	44	0,2	27	0,1
Celkem	23 874	100	19 848	100

(Úřad práce České republiky, 2017)

1.2.1 Národní soustava kvalifikací

Dříve než se budeme v následujících kapitolách věnovat profesi sociálního pedagoga, a také oboru Sociální pedagogiky jako takové, považují za nutné na tomto místě zmínit Národní soustavu kvalifikací (NSK). NSK je veřejně přístupný registr profesních kvalifikací v ČR. A zároveň slouží ke srovnání kvalifikací ČR a kvalifikacemi, které jsou uznávané v jiných evropských státech. Jsou zde vymezeny úplné kvalifikace (získané ve škole), které jsou seskupeny do jednotlivých kategorií, ale také kvalifikace profesní (část povolání). NSK je vytvořena jako pomoc lidem, kteří získali profesní dovednosti po studiu a nemají k tomu žádný doklad o absolvování. Díky standardům se lidé mohou nechat přezkoušet a získat tak oprávnění o svých profesních dovednostech. Je to určitý způsob

podpory, jak prokázat kvalifikaci s možností zkoušky bez nutnosti absolvovat školní přípravu. Národní soustava kvalifikací je legislativně ukotvena v zákoně o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání², zákon napomáhá při reagování vzdělávacího systému na trh práce. Cílem Národní soustavy kvalifikací je určit a popsat jednotlivé profesní kvalifikace tak, aby byly samostatně uplatnitelné na pracovním trhu v ČR (Národní soustava kvalifikací, 2014).

Zakladatelem NSK je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Národní ústav pro vzdělávání a společenství Hospodářské komory ČR, Svazu průmyslu a dopravy ČR a společnosti TREXIMA. Je financován Evropským sociálním fondem a ze státního rozpočtu České republiky. Základy Národní soustavy kvalifikací byly položeny v letech 2005 – 2008.

NSK je určeno primárně pro všechny, kteří se pohybují na trhu práce - občanům, kteří chtějí změnit svou původní profesi, občanům v evidenci úřadů práce, absolventům škol, kariérovým poradcům, školám a vzdělavatelům, firmám, profesním svazům, cechům, asociacím, ministerstvům (Hospodářská komora České republiky, 2013).

Úplnou profesní kvalifikaci je možné získat pomocí profesní kvalifikace. V souladu se školským zákonem³ je možnost složit závěrečnou zkoušku a získat tak výuční list nebo maturitní zkoušku a odpovídající stupeň vzdělání. Na základě toho, že uchazeč předloží dokument o získaných profesních kvalifikacích. A následně bude umožněno vykonat zkoušku bez absolvování školního vzdělávání (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2014).

Národní soustava kvalifikací 2 vznikla v letech 2009 - 2015 za účelem pomoci těm, kteří nedokončili školu a chtějí si vzdělání dodělat. Ale také je nápomocná i těm, kteří si chtějí doplnit vzdělání v oboru, ve kterém pracují a potřebují doklad o dovednostech a znalostech. V NSK do roku 2008 byly především kvalifikace z oblasti služeb a řemeslné kvalifikace. Hlavním cílem bylo doplnit NSK o další kvalifikace, dle poptávky na trhu práce, zejména o úrovně maturitní a vyšší (Národní ústav pro vzdělávání, 2017).

² Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů.

³ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

2 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA

Existují nejen různé způsoby chápání, ale také existují různá vymezení sociální pedagogiky. Jsou zde uvedeny definice významných autorů jako Kraus, Bakošová, Ondrejkoovič nebo Hroncová.

Dle **Krause** má sociální pedagogika důležitou funkci v dnešní době a definuje ji takto „*vědní obor transdisciplinární povahy, který se zaměřuje na roli prostředí ve výchově, na zvládnání životních situací bez ohledu na věk ve smyslu napomáhání souladu potřeb jedince a společnosti, na utváření optimálního životního způsobu*“ (Kraus, 2008, s. 43).

Český Pedagogický slovník definuje sociální pedagogiku jako aplikovanou pedagogickou disciplínu „*zabývá se širokým okruhem problémů spjatých s výchovným působením na rizikovou a sociálně znevýhodněnou skupinu mládeže a dospělých. Mezi tyto problémy patří zejména poruchy rodiny a rodičovství, náhradní výchovy, týrané, zneužívané a zanedbávané děti, delikvence a agrese mládeže, drogová závislost mládeže, dětská prostituce a pornografie, dodržování práv dítěte, resocializace a reedukace trestaných osob (...)*“ (Průcha, Walterová & Mareš, 2001, s. 217).

Slovník sociální práce definuje sociální pedagogiku jako odbornou disciplínou, která se zabývá „*rozpoznáváním sociálních činitelů ohrožujících vývoj člověka a uplatňováním postupů, jež vyvažují jejich nepříznivé působení*“ (Matoušek, 2003, str. 210).

Bakošová vymezuje sociální pedagogiku jako „*súčasť vied o človeku, patrí do sústavy vied o výchove a považujeme ju ako hraničnú disciplínu medzi pedagogikou a sociológiou. Sociálna pedagogika ako životná pomoc je pozitívna pedagogika, ktorej cieľom je v systéme komplexnej starostlivosti poskytnúť pomoc deťom, mládeži a dospelým v rôznych typoch prostredí hľadáním optimálnych foriem pomoci kompenzovaním nedostatkov*“ (Bakošová, 2006, s. 46).

Dle **Ondrejkooviče** je sociální pedagogika teorií sociální práce a odpovědí na industriální a postindustriální společnost s „*cieľom intervenovať do procesu socializácie predovšetkým mladej generácie. Intervencia do procesu socializácie postihuje nielen úzko ponímané výchovné intencionálne posobenie, ale súčasne i intervenciu do sociálnych problémov jednotlivca, do prežívaného sveta (Lebenswelt) vrátane sociálno patologických javov*“ (Ondrejkoovič, 1999, s. 36).

Hřebíček definuje sociální pedagogiku jako „soubor teoretických principů, teorií, obsahových úkolů, specifických metod, forem, prostředků, institucí, jejichž prostřednictvím se podporuje u jednotlivců i celých vrstev lidí kompetentnost pro uspokojivou realizaci jejich životních trajektorií v kontextu individuálních předpokladů, zájmů i v souladu s objektivními společenskými možnostmi“ (Hřebíček, 2000, s. 16).

Podle **Hroncové** sociální pedagogika „intervenuje do procesov socializácie najmä u ohrozených a sociálne znevýhodněných skupín detí a mládeže, ale aj dospelých. Napomáha rodine a škole riešiť krízové situácie a predchádzať vzniku dysfunkčných procesov. Jej cieľom je výchova k svojpomoci, obnovenie normality človeka (...)“ (Hroncová, Hudecová, & Matulayová, 2001, s. 36).

2.1 Vývoj sociální pedagogiky

Vývoj sociální pedagogiky je velmi rozsáhlý, celý vývoj sociální pedagogiky můžeme najít v publikacích jako *Sociální pedagogika* od Procházky, *Základy sociální pedagogiky* od Krause nebo v publikaci *K dejinám sociálnej pedagogiky v Európe* od Hroncové, Emmerové a Krause. Bakalářská práce se zaměřuje více na aktuální situaci, a proto je v bakalářské práci vývoj sociální pedagogiky ve světě a v České republice vymezen pouze okrajově.

Počátky celé sociální pedagogiky sahají k filozofům ve starém Řecku. Řecký filozof **Aristoteles** (384-322 př. n. l.) ve svých dílech vyjadřoval své myšlenky. Chápal člověka jako jedince, který žije ve společnosti a je mu to přirozeně dáno, vyzdvihoval také důležitost význam výchovy v souvislosti s člověkem ve společnosti (Hroncová, Emmerová in Procházka, 2012, s. 12-13). Filozof **Platón** (427-347 př. n. l.) ve svých dílech také zdůrazňoval vliv výchovy při přípravě jedince na život ve společnosti. Ke konci života zdůrazňoval důležitost výchovy od nejútlejšího věku. V poslední řadě pojednává o lidském dobru, které je podmíněno výchovou (Řehořková in Procházka, 2012, s. 12).

Za předchůdce sociální pedagogiky jsou považováni utopisté **Thomas More** (1478-1535), **Thomasso Campanella** (1568-1639) a **Francis Bacon** (1561-1626). Morova sociální etika je postavena na víře ve společenskou rovnost (Procházka, 2012, s. 19-20). Campanella pro změnu staví obraz ideální společnosti vedené církví a podstata uspořádané společnosti vidí ve vzdělání (Hroncová, Emmerová, Kraus in Procházka, 2012, s. 20).

Významný myslitel **Johann Heinrich Pestalozzi** (1746-1827) jako první přinesl ucelené myšlenky obsahující teorii a praxi, které byly pro reformu důležité. Pestalozzi bývá také označován jako první **sociální pedagog**, hlavně díky jeho práci v Ústavu pro výchovu chudých dětí. Jeho činnost a úsilí vytvořili základ pro postupný vznik sociální pedagogiky. Jeho práce se stala životním dílem, kdy projevil osobní zájem, spojil složky sociální pomoci, mravní výchovy a praktického vzdělávacího projektu tak, aby porozuměl dítěti (Procházka, 2012, s. 34-35). Pestalozzi měl velmi revoluční a pokrokové názory, kladl velký důraz na individuální rozvoj jednotlivců. Dle Pestalozziho má výchova za úkol rozvíjet vrozené schopnosti, které vznikly s přirozeným vývojem jedince. A vzdělání by mělo tyto vrozené schopnosti podpořit a dále rozvíjet (Lešková, 2008, s. 46). Díky jeho činnosti se Pestalozzi stal důležitým a inspirativním pro pedagogiku v 19. a 20. století (Procházka, 2012, s. 35). Za největší přínos, z pohledu výchovy, je považován pedagogický román *Lienhard a Gertrúda*. V tomto díle Pestalozzi vymezil důležitost rodinného prostředí na výchovný proces jedince, také vzdělání a výchova jako možnost úniku z chudoby (Lešková, 2008, s. 44-45).

Vznik sociální pedagogiky je ukotven v polovině 19. století v Německu. Sociální pedagogika v Německu vznikla, ale také tu má silnou tradici (Kraus, 2008, s. 13). Bohužel díky průmyslové revoluci vzrostla chudoba, nezaměstnanost, špatné životní a zdravotní podmínky a vznikaly tak ve společnosti výtržnosti. Sociální pedagogika vznikla za účelem řešit a eliminovat tyto sociálně-výchovné problémy (Niklová, Kamarášová, 2008, s. 90).

Jako první autor, který v roce 1848 použil pojem sociální pedagogika, je považován Karol Mager, ale také je uváděn autor tohoto pojmu a to **Adolf Diestrweg** (1790-1866), který požil pojem v roce 1844. Dle Diestrwega výchova začleňuje jedince do společnosti tak, aby jednotlivec mohl následně svoji individualitu vložit do společnosti. Diestrweg souhlasil s pojetím sociální pedagogiky stejně jako Paul Natorp, kdy společně usuzovali, že v sociální pedagogice jde hlavně o sociální výchovu (Niklová, Kamarášová, 2008, s. 91).

Za zakladatele sociální pedagogiky mnozí považují **Paula Natorpa** (1854-1924), souhlasil s výroky Pestalozziho, který ho také svou tvorbou velmi ovlivnil. Natorpovo pojetí cílů výchovy bylo převážně filozofického rázu. Jako první vytvořil teoretické spisy týkající se sociální pedagogiky, například: *Náboženství vnitřních hranic humanity – Kapitola k základu sociální pedagogik* a *Sociální pedagogika*, v tom díle z roku 1898 Natorp vymezuje podstatu sociální pedagogiky. Dle Natorpa je hlavní úlohou sociální pedagogiky vzdělání pro všechny jedince. Snažil se o zrušení třídních rozdílů ve společnosti. Sociální

pedagogika dle Natorpa by měla být rozdělena na tři části - výchova v rodině, ústavní výchova a samostudium, studium na vysoké škole (Hroncová, 2008, s. 85-87).

Sociální pedagogika má avšak největší tradici v Polsku (Kraus, 2008, s. 21). Vznik sociální pedagogiky v Polsku je spojován s rozvojem sociologie a s nově vzniklou společensko-ekonomickou situací po roce 1864.

Jako hlavní představitel sociální pedagogiky v Polsku je **Stanislaw Karpowicz** (1864-1921). Dle něj je „*výchova uměním vyžadujícím přesnou znalost lidského organismu a jevů, jež v něm probíhají, účelu změn, k nimž by mělo pod vlivem výchovy dojít a metod, které účinně povedou ke splnění tohoto úkolu*“, uvádí, že v sociální pedagogice by měly být disciplíny jako biologie výchovy, logika výchovy a technika výchovy. Cíle výchovy vymezuje jako formování jedince, tak aby došlo k uplatnění ve společnosti (Kraus, 2008, s. 98). Postupem času se sociálně pedagogické smýšlení dále vyvíjelo a s tímto je úzce spojena nevýznamnější představitelka sociální pedagogiky, **Helena Radlińská** (1879-1954). Radlińská je považována jako oficiální zakladatelka sociální pedagogiky v Polsku, jako první použila pojem ve svých statích v roce 1908. Na koncepci sociální pedagogiky pracovala několik desítek let, do koncepce vložila jak filozofické základy, tak i praxeologické⁴ základy. Při tvorbě koncepce bylo její myšlení značně ovlivněno německým představitelem Paulem Natorpem. Radlińská byla značně nespokojena se zaostalostí Polska, a tak na základě této situace vznikaly úkoly sociální pedagogiky. Aby osvětu mohla rozšířit mezi společnost, vytvořila obsáhlé dílo s názvem *Osvětová práce, její úkoly, metody, organizace* z roku 1913. Snažila se o rozšíření kultury mezi všechny vrstvy společnosti, s tím související zpřístupnění knihoven a zviditelnění vědy (Kraus, 2008, s. 99). Názory Radlińské lze pojmout následovně, předmět sociální pedagogiky chápe jako působení prostředí na proces výchovy, sociální pedagogika je podle ní aplikovaná věda a její součástí je teorie sociální práce, teorie osvěty dospělých a dějiny sociální a osvětové práce. Dle Radlińské je výchova celoživotní proces, který doprovází jedince po celý jeho život (Kraus, 2008, s. 101). Jako další velmi významný představitel polské sociální pedagogiky zde patří Wroczynski, který navázal na činnost Radlińské (Kraus, 2008, s. 104-105).

⁴ Praxeologie – logika lidského jednání

Počátkem 20. století byli **Ondřejem Balážem** (1922) položeny základy sociální pedagogiky na Slovensku, která byla rozvíjena v *Ústave experimentálnej pedagogiky SAV* v Bratislavě. Později také došlo k rozšíření sociální pedagogiky na slovenských vysokých školách (Hroncová, Emmerová, Kraus a kol., 2008, str. 149). Baláž je považován za zakladatele sociální pedagogiky na Slovensku. V 90. letech 20. století definoval rámec oboru, na kterém byla sociální pedagogika postavena (Procházka, 2012, s. 52). Dle Baláže je sociální pedagogika: „pedagogická disciplína, ktorá na základe exaktných poznatkov rieši vzťahy výchovy a spoločnosti (prostredia), podieľa se na vymedzení cieľov výchovy, skúma výchovné aspekty socializačných procesov, prispieva k utváraniu a rozvoju osobnosti vo výchovne-vzdelávacom procese v rodine, škole vo voľnom čase a v záujmovej činnosti“ (Baláž in Procházka, 2012, s. 52). Baláž vymezuje sociální pedagogiku jako hraniční disciplínu, na hranici mezi sociologií a pedagogikou se zaměřuje na propojení výchovy a prostředí, o institucionálně výchovné vlivy. Prevenci, charitativní otázky a o volnočasovou výchovu (Procházka, 2012, 52).

Další velmi významná představitelka slovenské sociální pedagogiky je **Zlatica Bakošová** (1955), která se stala prvním pedagogem vyučujícím, v rámci oboru pedagogika, předmět sociální pedagogika. Bakošová se i v současnosti orientuje na rozvoj sociální pedagogiky a problémy související s jedincem, skupinou, společností. Svou výzkumnou činností velmi často přispívá do pedagogického časopisu *Pedagogická revue*. K jejím nejvýznamnějším dílům patří především rozsáhlé skripta z roku 1994 *Sociálna pedagogika. Vybrané kapitoly*, dále z roku 2005 *Sociálna pedagogika jako životná pomoc*, které napomáhají k dalšímu rozvoji sociální pedagogiky (Hroncová, Emmerová, 2008, s. 166-167).

2.1.1 Vývoj sociální pedagogiky na našem území

Prvopočátky sociální pedagogiky v Česku jsou spojovány s **Gustavem Adolfem Lindnerem** (1828-1887). Působil jako první profesor filozofie a pedagogiky na Karlově univerzitě v Praze. Je považován za jednoho z největších českých pedagogů. Lindnerovo poslední dílo s názvem *Paedagogika na základě nauky o vývoji přirozeném, kulturním a mravním* z roku 1888, v tomto díle Lindner použil pojem sociální pedagogika, a proto se stalo toto dílo velmi důležitým mezníkem při vývoji sociální pedagogiky u nás (Kraus, Semrád, 2008, s. 126). Lindner zde pojednává o nových objevech, které radikálně ovlivnily podstatu pedagogiky. Jedním z objevů, které ovlivňují pedagogiku, je Darwinova teorie o evolučním vývoji, jako teorie přirozeného vývoje (Galla in Procházka, 2012, s. 57). Další

objev ovlivňující pedagogiku, je dle Lindnera etika. Etika, tak zařazuje jedince do třetího výchovného proudu, do kultury. Lindner vyzdvihuje výchovu, která „*nikdy nepůsobí na člověka, který existuje v prázdném poli, ale na jedince, který je vždy zakotven v přírodě nebo kultuře*“. Lindner vytýkal, jak je důležité respektovat přírodní a společenské výchovné podmínky. Pro Lindnera byla výchova důležitým nástrojem k vytvoření určitých kompetencí, které dle Lindnera tvořili základ pro rozvoj a vzdělanost. Hlavní podstatou sociální pedagogiky je hlavně výchova jedince a vytvoření jeho mravního charakteru. Sociální pedagogika byla teprve v začátcích, neměla proto mnoho pokračovatelů, více se pracovalo na utvoření české školy. Avšak problémy týkající se sociální pedagogiky sledovali například Tomáš Garrigue Masaryk nebo Arnošt Inocenc Bláha (Procházka, 2012, s. 57).

Na přelomu 19. a 20. století se v Česku rozšířili sociální problémy jako nezaměstnanost, emigrace, sebevraždnost, alkoholismus a špatný zdravotní stav u nižších vrstev společnosti. Taková situace nebyla jen u nás, ale po celé Evropě. Vznikaly různé kroužky, spolky, organizace, které spadaly do oblasti sociální pedagogiky, snažily se o podzvednutí morálky, jednalo se o jakousi občanskou pomoc. Řada takových sdružení byla založena jako pomoc a řešení vzniklých sociálních problémů (Přadka, Knotová, Faltýsková, 2004, s. 10-11).

Arnošt Inocenc Bláha (1879-1960) se ve svém díle *Sociologie dětství* (1927) věnoval problematice týkající se vlivu sociálního prostředí na výchovu. V tom díle pojednává Bláha také o sociální pedagogice, která je dle něj orientována spíše praktickým směrem. Bláha také používá pojem sociální pedagogika, avšak ho chápe podobně jako Lindner, ve smyslu, že celá pedagogika je sociální (Procházka, 2012, s. 58).

Ve druhé polovině 20. století prošla společnost změnami, zvýšila se úroveň vzdělanosti, a také se zvýšila úroveň životního stylu společnosti. Problémy, které sužovaly společnost, vymizely díky produktivní práci společnosti. Avšak problematika nezaměstnanosti zůstala a stav se zásadně nezlepšoval (Přadka, Knotová, Faltýsková, 2004, s. 12). S rozvojem sociální pedagogiky to bylo v této době špatné, pedagogika byla prohlášena ve své podstatě za sociální, a proto nebylo potřeba vyvíjet sociální pedagogiku jako samostatnou disciplínu. Avšak došlo k obratu v 60. letech 20. století, vznikají sociologická pracoviště, vychází Sociologický časopis a to tvoří nové obzory pro rozvoj sociální pedagogiky. V 70. a 80. letech 20. století byly snahy o znovu probuzení sociální pedagogiky, avšak ve většině

případech docházelo pouze k užití pojmu sociální pedagogika (Kraus, Semrád, 2008, s. 135).

Karel Galla, jehož dílem je učebnice *Úvod do sociologie výchovy* (1967), která je určena pro vysoké školy. V díle pojednává o vzniku a vývoji sociologie, analyzuje vztah mezi sociologií a pedagogikou. Jeho pohled na sociální pedagogiku je v podstatě skeptický, dle Gally má sociální pedagogiky úplně jiný pohled na objekt a subjekt výchovy, na metody výchovné práce, na vymezení cílů, názvy institucí, a také na praktickou pomoc. Hovoří také o úkolu sociální pedagogiky jako o plnění cílů společenského rázu a uskutečnění sociálních úkolů (Galla in Procházka, 2012, s. 58-59). Galla svou vytrvalou činností ovlivnil další generace pedagogů, která se na sociální pedagogiku dívala skrze prsty (Procházka, 2012, s. 59). **Milan Přádka** s Ondřejem Balážem se jako jediní hlásili k sociální pedagogice a snažili se i obnovit a dále rozvíjet. Přádkovu dílo *Výchova a prostředí* (1978) je významné právě v tom, že popisuje problémy související se sociální pedagogikou v zahraničí. U nás takové publikace stále nebyly (Kraus, Semrád, 2008, s. 138-139).

Situace po roce 1990 je pro sociální pedagogiku zlomový. Pojem sociální pedagogika je stále více a více užíván, ve významu metodologickém, jako pedagogická disciplína, jako studijní obor na středních, vyšších a vysokých školách, a také jako vyučovací předmět jakožto teorie výchovy. K vymezení sociální pedagogiky, jako vědního oboru, na počátku 90. let nejvíce přispěli Libor Pecha s dílem *K vymezení pojmu sociální pedagogika* (1993), Světlá Klapilová s dílem *Kapitoly ze sociální pedagogiky* (1996), Blahoslav Kraus se statí *Pohled na současnou sociální pedagogiku* (1996), Jan Průcha s dílem *Přehled pedagogiky* (2000). Jako výsledné vymezení desetiletého úsilí vznikla publikace *Člověk, prostředí a výchova* (2001), jakožto charakteristika vědního oboru a problematika spojená s různými typy prostředí a jeho vlivy na rozvoj jedince (Kraus, Semrád, 2008, s. 139-145).

Sociální pedagogika se neustále vyvíjí ve všech možných směrech. Řada pedagogů a vědců, díky kterým se sociální pedagogiku daří dále rozvíjet a propagovat, patří mezi ně tato jména Blahoslav Kraus, Věra Poláčková, Marie Hradečná, Milan Přádka, Jiří Semrád, Jiří Němec a Světlá Klapilová (Procházka, 2012, s. 60).

2.2 Současné vymezení sociální pedagogiky

Sociální pedagogika je samostatnou vědní disciplínou v systému pedagogických věd a její funkce a význam jsou využity v každodenním životě celé společnosti. Zpočátku se sociální pedagogika zaměřovala primárně na zájem o jedince a skupiny jedinců ohrožených sociálně patologickými jevy a sociálně znevýhodněnými. Stále si také hledá pevné ukotvení mezi humanitně orientovanými disciplínami. Cíle sociální pedagogiky se neustále vyvíjejí v souvislosti s aktuálním reagováním na časté změny ve společnosti. V současnosti se sociální pedagogika zaměřuje na řešení sociálně výchovných problémů ve společnosti, socializace dětí, mládeže a dospělých a v oblasti prevence nežádoucích společenských jevů.

Hlavním tématem sociální pedagogiky je rozvoj sociální kreativity a aktivizace sil vychovávaného jedince. Dále sem patří kultivace, estetizace, optimalizace na individuální předpoklady jedince a samozřejmě minimalizace problémů mezi jedinci a společenskými podmínkami (Kraus, Poláčková, 2001, s. 24).

Poláčková jádro sociální pedagogiky výstižně charakterizuje jako oblasti zájmů sociální pedagogiky. Zkoumá také propojenost jevů, které ovlivňují vývoj jedince, snaží se zařadit do procesu výchovy zvládání životních situací, soustřeďuje se na každodenní běžný život jedince a jeho zvládání, zdůrazňuje důležitost sebe-rozvoje a sebe-poznání, a také se zaměřuje na povinnosti a pravidla, které jedinec dodržuje a ty přispívají k vytváření předpokladů k úspěšnějšímu reagování na konflikty (Řezníček, Poláčková in Procházka, 2012, s. 68).

Mezi konkrétní úkoly sociální pedagogiky lze zařadit ujasnění terminologie (sjednocení), vyjasnění předmětu zkoumání (vymezení v hlavních obrysech), akceptování globálních problémů společnosti (generační, etnické, multikulturní, technizace, ekologické), přispět k utváření zdravého životního stylu (zájmová orientace, hodnotné využívání volného času, programy prevence, učení správné komunikace, orientace v mezilidských vztazích, zvládání náročných životních situací, rozvíjení sociální kreativity), rozpracování forem a specifických metod sociálně výchovné činnosti, zpracování profesního modelu sociálního pedagoga, vyvíjet maximální snahu o uplatnění poznatků v praxi.

Problémy, které by měla sociální pedagogika řešit, jsou vlastní výchovná činnost (volný čas), sociálně výchovná práce v nejrůznějších výchovných zařízeních včetně škol, činnost reedukační, resocializační (peniterciární a postpeniterciární péče), činnosti poradenské,

depistážní, organizování různých akcí (táborů, kurzů, ...), tvorba programů, projektů, vzdělávání, osvěta, vědeckovýzkumná činnost (Kraus in Kraus, Poláčková, 2001, s. 15).

2.3 Sociální pedagogika jako vědní obor

Situace po listopadu 1989 byla u nás značně chaotická a zamotaná. Sociální pedagogika byla propírána v mnoha směrech. Bohužel v minulosti nebyla ukotvena, a proto se její význam objevoval odlišně (Kraus, Poláčková, 2001, s. 10). Jedná se o speciální vědní disciplínu, ale také aplikovanou pedagogickou disciplínu, která má zvláštní charakter a to je transdisciplinárnost⁵. V běžném životě dále rozvíjí teoretické poznatky pedagogických, společenských i dalších vědních disciplín. Zaměřuje se hlavně na každodenní život jedince, zkoumá jeho životní situace a snaží se o změny v sociálním prostředí, které má napomáhat v utváření osobnosti jedince (Kraus, Poláčková, 2001, s. 12).

Sociální pedagogika jako vědní obor nemá příliš dlouhou tradici. Teoretickou základnu si stále utváří a vymezuje. Pojetí sociální pedagogiky není ani v současné době jednoznačně vymezené, liší se jak v jednotlivých zemích, tak ve vymezení od autorů. Sociální pedagogika je vědní obor, jehož cílem je:

- objasňovat vztahy výchovy a prostředí,
- zabývat se výchovou a právními nároky na výchovu,
- chápat výchovu jako pomoc všem věkovým kategoriím,
- zabývat se odchylkami sociálního chování.

(Kraus, 2008, s. 40)

Zaměření sociální pedagogiky z hlediska různých přístupů dle Gally:

- k objektu výchovy – důraz na působení na celé sociální skupiny (profesní, politické, zájmové, etnické apod.);
- k formám a podmínkám výchovy – výchova v mimoškolních institucích včetně;
- k cílům výchovy – důraz na společenské potřeby, orientace na spolupráci, altruistické jednání, na demokratizaci výchovy;
- k metodám výchovy – upřednostňuje nepřímé výchovné postupy;

⁵ Znamená nad oborový, přesahující jednotlivé obory.

- ve smyslu sociální pomoci – pojem sociální chápe ve smyslu solidarity s těmi, kteří se dostali do znevýhodněné situace (z důvodů ekonomických, etnických, zdravotních apod.), a jde pak o výchovné přístupy jako doplněk celkové péče o tyto specifické okruhy populace.

(Galla, 1971, s. 34)

Užší pojetí souvisí s rizikovým chováním. Toto pojetí vychází z praktického směru a vychází z práce Pestalozziho. Soustřeďuje se na společenské problémy, které vznikají v souvislosti s nezaměstnaností, chudobou, sociálními deviacemi. Cílem je pomoci těmto skupinám nebo jedincům a najít takové výchovné postupy, které vedou k soběstačnosti. Co se týče širšího pojetí, tak zde je sociální pedagogika považována za multidisciplinární obor, který se soustřeďuje na celou společnost. Základem širšího pojetí je hledání souladu mezi individuálním a společenským. Nejde zde pouze o odstraňování projevů rizikového chování, ale hlavně jde o posilování pozitivních složek životního způsobu prostřednictvím výchovy a vzdělávání (Procházka, 2012, s. 66-67).

Sociální pedagogika zahrnuje dvě dimenze a to **sociální a pedagogickou**. Sociální dimenze je dána sociální rámcem, společenskými podmínkami a situací v konkrétní společnosti. Ve společnosti vznikají určité okolnosti, které omezují jedince, sociální skupinu až sociální vrstvu v socializaci a vznikají problémy. Sociální pedagogika pracuje s těmito problémy a hledá východiska a řešení pro optimální rozvoj osobnosti jedince. V současné době se k tomuto ještě připojují problémy ekologické, generační, etnické a postupující globalizační tendence. Co se týče druhé dimenze, což je pedagogická dimenze, ta spočívá v tom, jak prosadit společenské nároky, požadavky, a jak minimalizovat zmiňované problémy a to pedagogickými prostředky. Vstupuje tehdy, kdy nefungují standardní výchovné postupy (Kraus, Poláčková 2001, s. 24).

2.3.1 Vztah k ostatním vědním disciplínám

V následující kapitole je vymezen vztah sociální pedagogiky k ostatním vědním disciplínám. Sociální pedagogiku jsme v předešlé kapitole charakterizovali jako transdisciplinární vědní obor. Tato vědní disciplína také úzce spolupracuje s příbuznými obory.

Následující schéma znázorňuje vztahy sociální pedagogiky a ostatních vědních disciplín. Schématem jsme se inspirovali v publikaci *Základy sociální pedagogiky* od Krause.

Obrázek 1 – Vztahy sociální pedagogiky a ostatních vědních disciplín.

(Kraus, 2008, s. 53)

Sociologie poskytuje sociální pedagogice poměrně hluboké poznatky, jak funguje společnost, její struktura a procesy v ní probíhající. Na tomto základě sociální pedagogika uvažuje o společenských cílech a strategiích výchovy a vzdělání. Má takto nejbližší k *sociologii výchovy*, která zkoumá výchovu v obecnějších společenských souvislostech. Další blízké disciplíny sociologie se váží k prostředí (sociologie rodiny, města a venkova, dětí a mládeže, životního způsobu), (Kraus, 2008, s. 53-54).

Vedle **obecné pedagogiky** a vývoje pedagogiky má sociální pedagogika velmi blízko k teorii výchovy, také k pedagogice volného času a k andragogice v souvislosti s významem postproduktivní fázi v životě člověka. Významný vztah má sociální pedagogika se speciální pedagogikou. *Etopedie* je oblast, která se velmi prolíná se sociální pedagogikou. Otázky ústavní, náhradní výchovy, sociální prevence, poradenství nemají ve

speciální pedagogice potřebný sociální rozměr, a tak se opírá o sociální pedagogiku (Kraus, Poláčková, 2001, s. 31).

Sociální práce je považována za nejvíce příbuzný a provázaný obor se sociální. Matoušek definuje sociální práci takto: „*Sociální práce je společenskovední disciplína i oblast praktické činnosti, jejím cílem je odhalování, vysvětlování, zmírňování a řešení sociálních problémů. Sociální práce se opírá jednak o rámec společenské solidarity, jednak o ideál naplňování individuálního lidského potenciálu.*“ (Matoušek, 2013, s. 11.). Sociální pedagogika se zabývá zvláště celou společností, sociální práce se zaměřuje spíše na problémovou populaci jako takovou.

Psychologie se také váže na sociální pedagogiku. Aby bylo efektivní sociálně-výchovné působení, je nutné pochopit osobnost vychovávaného jedince. Jak se chová a prožívá vztahy. To souvisí s psychologickou diagnostikou, poradenstvím a soudním poradenstvím (Kraus, 2008, s. 54).

Medicína a její disciplíny jsou důležité k poznání člověka, porozumění genetickým základům, které přináší komplexní pohled pro sociální pedagogiku. Největší význam pro sociální pedagogiku má základní charakteristika člověka v souvislosti s narůstající globalizací společnosti (Kraus, Poláčková, 2001, str. 28).

Právo je důležité pro pochopení významu a fungování právního systému státu a o normách souvisejících se sociálně výchovné práce. Zejména to souvisí s právem občanským, rodinným, trestním a pracovním (Kraus, 2008, s. 55).

Politologie je prosociální pedagogika podstatná hlavně z důvodů pochopení politického vývoje ve světě a ve státě, politických systémů, řízení společnosti a úlohy státu v sociálních a výchovně-vzdělávací oblasti (Kraus, 2008, s. 55).

Z **filozofie** mimo jiné také vychází sociální pedagogika, jako ostatní vědní disciplíny. Odpovídá na nejrůznější otázky vztahů člověka k druhým lidem, ke společnosti, k přírodě. Podstatná je zde filozofie výchovy a etika (Kraus, 2008, s. 54-55).

Ekonomie se vyznačuje „*Intenzivně rozvíjený obor teorie a výzkumu, objasňující, jak se vzájemně podmiňují ekonomické procesy a pedagogické procesy.*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2013, s. 56). Zkoumá, jak se tvoří hmotné zdroje, ale také pravidla, které je rozdělují. Sociální pedagogika souvisí s ekonomikou z hlediska sociálně výchovného

působení, jde o neziskovou sféru. Poskytuje informace o získávání prostředků pro sociální a výchovně-vzdělávací politiku a pomoc (Kraus, Poláčková, 2001, s. 28).

Další dimenzi dává sociální pedagogice **teologie**. Pracovníkům pomůže prohloubit hodnotovou orientaci, duchovní život a etický kodex (Kraus, 2008, s. 55).

2.4 Sociální pedagogika jako studijní obor

Studijní obor obecně v rámci vysoké školy definuje Pedagogický slovník jako „*studijní specializace na vysoké škole*“ nebo také jako „*studijní specializace*“. Se studijním oborem dále úzce souvisí studijní program, který je rozdělen na bakalářský, magisterský a doktorský studijní program, dále se členění na studijní obory (Průcha, Walterová, Mareš, 2008, s. 235).

Sociální pedagogika jako studijní obor se začala vyučovat na vysokých školách (Sociální pedagogika, 2013, s. 102). Na několika českých vysokých školách se sociální pedagogika zařazuje jako součást studia pedagogicky i nepedagogicky zaměřených oborů, ale také se studuje jako samostatný studijní obor (Průcha, 2006, s. 90). Jako názorná ukázka, jaké předměty fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně nabízí v rámci studijního oboru Sociální pedagogika, jsou například: Sociální pedagogika, Sociální patologie, Sociologie, Andragogika, Sociální psychologie, Poradenský vztah, Základy práva, Sociální práce se seniory, Pedagogicko-psychologická diagnostika.

Klíma, Havlík, Moucha a Růžička jsou autoři studie *Koncepce studijního oboru a vzdělávacího programu sociální pedagogiky*. V této studii je o sociální pedagogice pojednáváno jako o „*studiu a aplikaci poznatků o vztazích jedince a okolí manifestovaných poruchou sociální přizpůsobivosti*“ a jako o „*studiu a aplikaci poznatků o vztazích jedince a okolí manifestovaných střetem relativní stability hodnotového systému jedinců a relativně rychlé změny hodnotových systémů společnosti*“. Jde o studijní obor, který skýtá specifickou výbavu s orientací na celou společnost, ale zároveň je odlišná od sociální práce a speciální pedagogiky (Kraus, 2013, s. 103).

Sociální pedagogika jako obor, se zaměřuje především na utváření životního způsobu, na socializaci, na řešení konfliktů a na komunikaci jedince a společnosti. Mezi první odborné práce, které fungovaly jako studijní materiály například Vybrané problémy sociální pedagogiky od Hradečné, Stupně a zdroje mravního vývoje dítěte od Pařízka, Práva dítěte

od Hradečné nebo Prevence škod působených návykovými látkami na školách od Nešpora (Kraus, 2013, s. 103).

„Z hlediska odůvodnění studijního programu v oblasti sociální pedagogiky, je důležité, aby profese sociálního pedagoga byla viditelná a explicitní v cílovém rozsahu sociálních služeb. Z tohoto hlediska by aktivita sociálního pedagoga měla být zcela odlišná od ostatních odborníků ze souvisejících profesí (sociální asistenti, didaktická pracovníci specializující se na speciální pedagogicko-psychologické, výchovné poradce, ergoterapeuti...).“ (Ezechil, 2015, s. 16).

V současné době je možné si všimnout v České republice vysoké činnosti v rámci sociální pedagogiky. Vystavují se nová pracoviště, dělají se výzkumy a konají se konference. Centrem oboru Sociální pedagogiky je katedra sociální pedagogiky na Pedagogické fakultě UHK v Hradci Králové a zároveň i katedra sociální práce a katedra sociální patologie a sociologie (Průcha, 2006, s. 91).

V současné době se obor Sociální pedagogika studuje převážně na pedagogických fakultách, filozofických a teologických fakultách (přehled níže).

2.4.1 Přehled současných studijních oborů sociální pedagogiky v ČR

Jako samostatný studijní obor Sociální pedagogika je v současnosti nabízen na sedmi veřejných vysokých školách. V následujících podkapitolách je stručná charakteristika, v jakých studijních programech je obor nabízen, na jakých fakultách a vysokých školách lze tento studijní obor studovat. Tento přehled souvisí s dobou, ve které probíhalo přijímací řízení pro rok 2017/2018. Na závěr této kapitoly je vložena tabulka s přehledem vysokých škol.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích nabízí studijní obor **Sociální pedagogika** pod studijním programem Specializace v pedagogice v jednooborovém, tříletém, kombinovaném, bakalářském studiu na Pedagogické fakultě, na Katedře pedagogiky a psychologie (Informace o studijním oboru, požadavky k přijímacím zkouškám, 2017).

Masarykova univerzita v Brně

Masarykova univerzita v Brně nabízí studium sociální pedagogiky rovnou na dvou fakultách – Filozofická fakulta a Pedagogická fakulta. Tyto fakulty pojali sociální

pedagogiku zcela odlišně. Filozofická fakulta se zaměřuje hlavně na poradenství a Pedagogická fakulta pro změnu na volný čas.

Filozofická fakulta

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně nabízí studijní obor **Sociální pedagogika a poradenství** v rámci studijního programu Pedagogika. Jde o tříleté bakalářské studium (Bakalářské studium, Sociální pedagogika a poradenství, 2017). A dále dvouleté navazující magisterské studium v prezenční formě studia (Magisterské studium, Sociální pedagogika a poradenství, 2017).

Pedagogická fakulta

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, na Katedře sociální pedagogiky, je v rámci studijního programu Pedagogika nabízeny ke studiu dva obory, a to **Sociální pedagogika** a **Sociální pedagogika a volný čas**. **Sociální pedagogika** je tříletým bakalářským dvouoborovým studiem v prezenční formě studia. V kombinované formě studia je obor pouze jednooborový (Bakalářské studium, Sociální pedagogika, 2017). Dále je obor nabízen také jako dvouleté navazující magisterské jednooborové studium v kombinované formě (Magisterské studium, Sociální pedagogika, 2017). Dalším studijním oborem je **Sociální pedagogika a volný čas**, tento obor je také veden jako tříleté bakalářském jednooborové studium (Bakalářské studium, Sociální pedagogika a volný čas, 2017). A jako dvouleté navazující magisterské jednooborové studium v prezenční formě studia (Bakalářské studium, Sociální pedagogika a volný čas, 2017).

Ostravská univerzita v Ostravě

Na Ostravské univerzitě v Ostravě je studijní obor **Sociální pedagogika** nabízen na Pedagogické fakultě, Katedry pedagogiky. Tento studijní obor je nabízen jako bakalářské a magisterské studium v prezenční i kombinované formě studia, v rámci studijního programu Specializace v pedagogice. Dále nabízí **Sociální pedagogika – prevence a resocializace**, který se značí jako magisterské, navazující studium, v rámci studijního programu Specializace v pedagogice (Studijní programy, Ostravská Univerzita, 2006).

Univerzita Hradec Králové

Univerzita Hradec Králové nabízí ke studiu na Pedagogické fakultě, na Katedře Sociální pedagogiky. Studijní program Specializace v pedagogice se studijním oborem **Sociální pedagogika se zaměřím na výchovnou práci v etopedických zařízeních** jako bakalářské studium v prezenční i kombinované formě studia. Dále **Sociální pedagogika** jako magisterské navazující studium v prezenční i kombinované formě studia (Univerzita Hradec Králové – Studijní obory, 2014).

Univerzita Karlova v Praze

Univerzita Karlova v Praze nabízí ke studiu pod záštitou Husitské teologické fakulty studijní program Specializace v pedagogice a umožňuje studovat obor **Sociální pedagogika** jako tříleté, bakalářské studium v prezenční formě studia (Sociální pedagogika, Husitská teologická fakulta, 2017). Dále také jako navazující magisterské studium v prezenční i kombinované formě studia. Avšak tento obor v magisterském pojetí je nabízen na Pedagogické fakultě (Charakteristika oboru a profil absolventa, Katedra pedagogiky, 2011).

Univerzita Palackého v Olomouci

Univerzita Palackého v Olomouci nabízí ke studiu obor **Sociální pedagogika** jako bakalářské i navazující magisterské studium v prezenční i kombinované formě studia, v rámci studijního programu Pedagogika. Obor je pod záštitou Cyrilometodějské teologické fakulty, Katedry křesťanské výchovy (Sociální pedagogika, Univerzita Palackého v Olomouci, 2017).

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně v rámci studijního programu Specializace v pedagogice na Fakultě humanitních studií nabízí ke studiu studijní obor **Sociální pedagogiku**, jakožto tříleté bakalářské studium v prezenční i kombinované formě (Bakalářské studium, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2017). A také jako dvouleté navazující magisterské studium v prezenční formě studia v rámci studijního programu Pedagogika, dále jako dvouleté navazující magisterské studium v kombinované formě studia v rámci studijního programu Specializace v pedagogice (Navazující magisterské studium, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2017).

Tabulka 2 – Přehled současných studijních oborů sociální pedagogiky v ČR.

Fakulta	Studijní program	Studijní obor	Stupeň vzdělání
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích			
Pedagogická fakulta	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	Bc.
Masarykova univerzita v Brně			
Filozofická fakulta	Pedagogika	Sociální pedagogika a poradenství	Bc./NMgr.
Pedagogická fakulta	Pedagogika	Sociální pedagogika	Bc./Mgr.
	Pedagogika	Sociální pedagogika a volný čas	Bc.
Ostravská univerzita v Ostravě			
Pedagogická fakulta	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	Bc./Mgr.
	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika – prevence a resocializace	NMgr.
Univerzita Hradec Králové			
Pedagogická fakulta	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika se zaměřím na výchovnou práci v etopedických zařízeních	Bc.
	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	NMgr.
Univerzita Karlova v Praze			
Husitská teologická fakulta	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	Bc./NMgr.
Univerzita Palackého v Olomouci			
Cyrlometodějská teologická fakulta	Pedagogika	Sociální pedagogika	Bc./NMgr.
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně			
Fakulta humanitních studií	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	Bc./NMgr.
	Pedagogika	Sociální pedagogika	NMgr.

3 PROFESE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA

V první řadě je nutné vymezit, že univerzální definice pro profesi sociálního pedagoga v České republice neexistuje, i když profese sociální pedagoga zapříčinila značné přínosy, tak i nadále není toto povolání definováno jako samostatná profesní disciplína. Stále se setkáváme s označením vychovatel, avšak toto označení zcela nevystihuje plnou šíři sociálně pedagogické problematiky. Definovat tuto profesi není jednoduché, oblasti působení sociálního pedagoga jsou hojnější, neexistují pro něj žádné standardizované předlohy.

Zákon o pedagogických pracovnících řadí mezi pedagogické pracovníky pouze učitele, vychovatele, psychology, speciální pedagogy, pedagogy volného času, asistenty pedagoga, trenéry, pedagogy v zařízeních pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, a vedoucí pedagogické pracovníky⁶.

Kraus charakterizuje profesi sociálního pedagoga jako odborníka, který je vybaven takovými vlastnostmi, které výchovně působí na formování způsobu života jednotlivců nebo skupin, tak aby docházelo k uspokojování potřeb. Sociální pedagog dle Krause působí ve dvou rovinách a to sociálně-výchovná činnost jako profylaxe nebo kompenzace a jako manažerská sociálně-pedagogická činnost v institucích (Bakošová, 2008, s. 191-192).

Dle Klími je profese sociálního pedagoga definována jako profese specializovaného odborníka, který je vybaven teoretickými, praktickými a koncepčními poznatky a schopnostmi, tak aby dokázal záměrně působit na osoby a sociální skupiny, převážně v takovém prostředí, kde dochází k nekvalitnímu uspokojování potřeb či k nekvalitnímu způsobu života. Sociální pedagog tedy působí ve dvou rovinách:

- **Integrační** – zaměření na osoby, které vyžadují odbornou pomoc a podporu.
- **Rozvojová** – podpora rozvoje osobnosti, směřovaná ke správnému životnímu stylu a užitečného naplňování volného času.

(Kraus, 2008, s. 198)

⁶ Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změnách některých zákonů.

Bakošová definovala sociálního pedagoga jako odborníka, který prošel vysokoškolským studiem pedagogiky, filozofie nebo se sociálním zaměřením na sociálně-výchovnou činnost. Je to odborník, který má příslušné kompetence jakožto podpora a pomoc dětem, mládeži, dospělým, rodičům a pomoc těmto sociálním skupinám v těžkých životních situacích a hledání možností, jak zlepšit kvalitu života pomocí výchovy, prevence, poradenství a vzdělání (Bakošová, 2008, s. 192).

Sociální pedagog je mezi dvěma poli působnosti – sociální poradenství, sociální intervence a druhé pole vychovatelství či primární prevence. Sociální pedagog je řazen mezi pomáhající profese, ale samotné pole působnosti je proměnlivé, a proto lze těžko definovat jedno společné pojmenování pro tuto profesi. Existují avšak společné charakteristické znaky (Procházka, 2012, s. 73). Profesi lze také charakterizovat jako velmi široký komplex odborných vědomostí a neustále se vzdělávat, ale také dovednosti, schopnosti a zkušenosti, které mu umožní tuto profesi vykonávat. Mertens definoval klíčové kompetence takto:

- **Základní kompetence** (kognitivní zvládnání různých situací)
- **Horizontální kompetence** (získání informací, jejich porozumění, zpracování a pochopení)
- **Rozšiřující prvky** (základní vědomosti z fundamentálně kulturních technik)
- **Dobové faktory** (stále se vzdělávat a doplňovat mezery ve znalostech)

(Procházka, 2012, s. 75)

3.1 Kompetence sociálního pedagoga

Obecně kompetence představují určitou způsobilost a připravenost k výkonu specifické aktivity nebo k výkonu profese. Kompetence mohou být vyjádřeny popisem znalostí, schopností, rysů a dovedností (Procházka, 2012, s. 76). Na světě existuje poněkud mnoho vymezení sociálního pedagoga, avšak najít univerzální výčet jeho kompetencí není až tak snadné. Odborná literatura obsahuje několik členění kompetencí sociálního pedagoga.

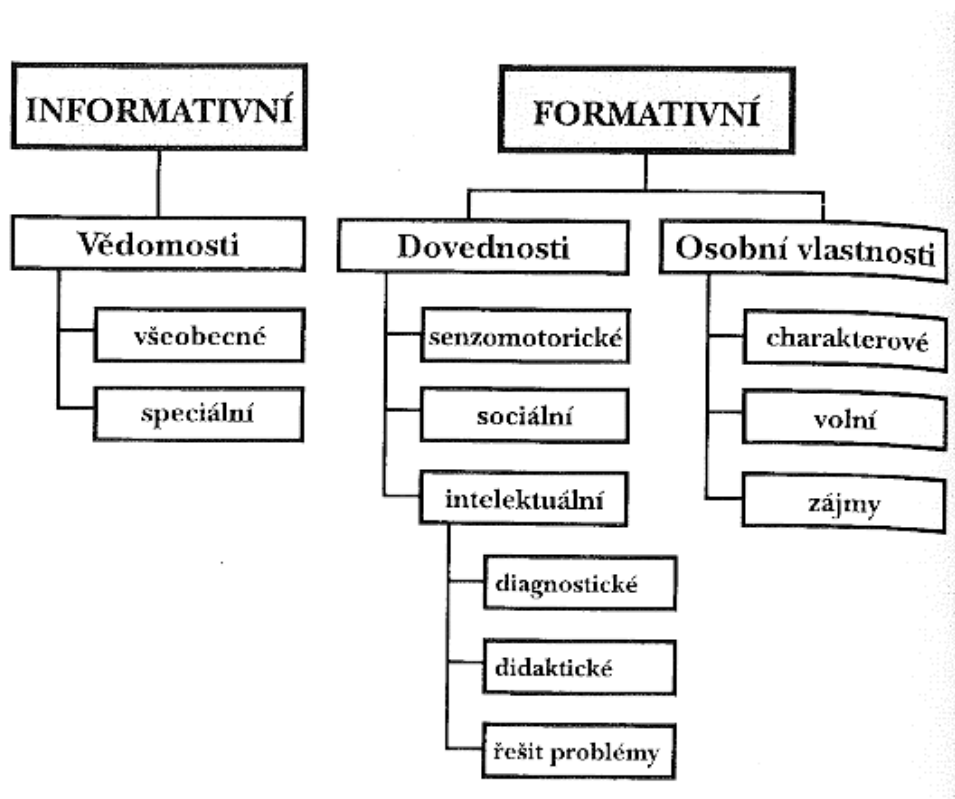
V této kapitole jsou vymezeny dva modely pojetí kompetencí sociálního pedagoga. První model kompetencí je dle Krause a Poláčkové a druhý model kompetencí je dle představitelky slovenské sociální pedagogiky Bakošové. Česká a slovenská pedagogika má v současnosti mnoho společného, ale zároveň se v různých směrech odlišuje. Slovenská sociální pedagogika se hlavně odlišuje v legislativním ukotvení sociálních pedagogů v oblasti školství, státní sociální správě a v jiných institucích. Bohužel v České republice

není toto legislativní ukotvení. Situace na Slovensku se oproti České republice liší například ve vyšší nezaměstnanosti nebo v jiných nežádoucích společenských jevech. Na tyto odlišné situace musí slovenská sociální pedagogika reagovat poněkud specifičtěji a právě v tomto se česká a slovenská sociální pedagogika v značné míře odlišuje (Sociální pedagogika, 2014, s. 123).

Avšak má mnohé společné a prolíná se a právě toto lze vyčíst s obou modelů kompetencí sociálního pedagoga. U české i slovenského sociálního pedagoga jsou důležité teoretické, ale i praktické znalosti z oblasti pedagogiky, práva, sociologie, sociální politiky a psychologie. Sociální pedagog by se měl orientovat v aktuálních problémech, výchovně působit na klienty, aktivně přistupovat. Důležité jsou také osobnostní vlastnosti jako empatie, profesionálnost, schopnost spolupráce, komunikativnost a důvěryhodnost.

Kraus a Poláčková uvádějí kompetence sociálního pedagoga, které se dělí na dvě části – **informativní** (vědomosti) a **formativní** (dovednosti a osobní vlastnosti), (Kraus, Poláčková, 2001, s. 36).

Obrázek 2 – Model kompetencí sociálního pedagoga.

(Kraus, Poláčková, 2001, s. 36)

Vědomosti jsou rozděleny na širší společensko-vědní základ a na speciální poznatky. Mezi širší společensko-vědní základ patří obecná pedagogika, psychologie, sociologie, filozofie, biologie člověka, somatologie, zdraví a nemoc, sociální politika, práce a právo. Mezi speciální poznatky se řadí sociální pedagogika, pedagogika volného času, metody sociálně výchovné práce, teorie komunikace, organizace a řízení výchovy ve volném čase. Dále oblast vědomostí doplňují poznatky z managementu nebo personalistiky (Kraus, Poláčková, 2001, s. 35).

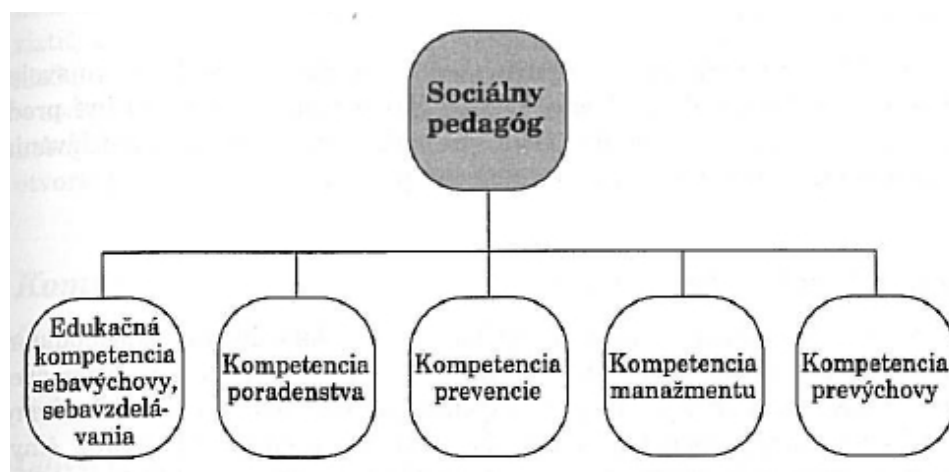
Základem **dovedností** je vybavení v oblasti sociální komunikace, diagnostiky, administrativy, sociálně pedagogické metody a v neposlední řadě také řešení problémů a tvorba a organizace projektů (Kraus, Poláčková, 2001, s. 35).

Dále je zde nutné zařadit **vlastnosti osobnosti** (fyzické i psychické předpoklady) jako vnímání různých životních situací, celková vyrovnanost, empatie, emocionální stabilita, trpělivost, sebekontrola a asertivní jednání (Kraus, Poláčková, 2001, s. 36).

Dle Bakošové by sociální pedagog měl disponovat všeobecnými a specifickými kompetencemi. **Všeobecné kompetence** obsahují pomoc dětem, mládeži a rodinám v těžkých životních situacích, kdy dochází k omezování jejich životní kvality, socializace a pomoc se znovu nalezením způsobů zlepšení kvality života. **Specifické kompetence** jsou dále rozděleny na edukační kompetence, poradenskou kompetenci, prevenční kompetenci, kompetenci managementu a kompetenci převýchovy (Bakošová, 2008, s. 193).

Schéma rozděluje specifické kompetence sociálního pedagoga dle Bakošové:

Obrázek 3 – Specifické kompetence sociálního pedagoga.

(Bakošová, 2008, s. 193)

Edukační kompetence

Sociální pedagog řeší výzkumné projekty, pedagogickou terminologii, vytváří vzdělávací projekty pro děti a mládež, rodiny, jednotlivce i skupiny, a také se účastní vědeckovýzkumných činností. V praktické oblasti sociální pedagog plánuje, organizuje a metodicky usměrňuje činnost v sociálních, školních, zdravotních a státních zařízeních. Vychovává a podporuje děti a mládež na jejich cestě stát se opravdovým člověkem. Rozvíjí a podporuje lidskost, empatii, komunikaci, úctu a pomoc. Sociální pedagog pomocí procesu výchovy vede jedince či skupiny k sebezdokonalování osobnosti (Bakošová, 2008, s. 193-194).

Kompetence poradenství

Sociální poradenství je odborná činnost, ve které by měl sociální pedagog aktivně naslouchat, vést k sebepoznání, efektivně komunikovat, využívat empatii, profesionálně přistupovat, klást vhodné otázky, nechat klientovi čas na zpracování informací a nezlehčovat situaci. Klientovi poskytnout vícero alternativ řešení a nechat ho ať si vybere tu nejlepší pro něj samotného. Nehledat jen řešení problémů, ale také jejich příčiny a důvody vzniku problémů (Bakošová, 2008, s. 194-195).

Kompetence prevence

Cílem sociálního pedagoga při univerzální prevenci je vytvořit vhodné prostředí ve společnosti, které bude otevřeno pro pochopení problémů pomocí organizace aktivit. Sociální pedagog musí mít znalosti tvorby vzdělávacích programů a výchovných programů (Bakošová, 2008, s. 195).

Kompetence managementu

Pro sociálního pedagoga je také důležitá tato kompetence z hlediska efektivnosti jeho práce, musí si umět zorganizovat práci, ale také z hlediska spolupráce s ostatními odborníky z různých pomáhajících profesí (Bakošová, 2008, s. 195-196).

Kompetence převýchovy

Díky předešlému vzdělání a zkušenostem dokáže sociální pedagog určit odklon od normy v oblasti mravní, sociální, kriminální činy, drogová závislost a další patologické jevy. Celý proces převýchovy je velmi složitý a časově náročný, proto by měl sociální pedagog disponovat určitými předpoklady jako trpělivost, důslednost, důvěra a pevná vůle, aby byl schopen tento proces nejen zvládnout, ale i naplánovat (Bakošová, 2008, s. 194).

3.2 Profil absolventa studijního oboru sociální pedagogika

Profil absolventa je podstatná kategorie, která je cílovou kategorií a určuje vzdělávací a výchovné cíle pro školy. Určuje kvality, kterými by měl absolvent po ukončení studia disponovat. Profil absolventa vyjadřuje žádané výsledky studia, soubor vědomostí, dovedností, postojů a vlastností (Průcha, Walterová, Mareš, 2001, str. 182).

Vzdělávání sociálního pedagoga by mělo být kontinuální⁷ a hlavně celoživotní. Jednotlivé stupně vzdělání by měly být provázané, současně aby se při ukončení pregraduální přípravy na určitém stupni dostalo absolventovi dostatečné kvalifikace v profesní oblasti. Vzdělání by mělo být v širším pojetí tak, aby zahrnovalo nejrůznější oblasti, s možností další specializace. Absolvent by měl mít také možnost další specializace v podobě nabídky specializačních kurzů, atestací, motivační programy i dalšího vzdělávání.

Vzdělání by mělo obsahovat a respektovat určité standardy. Standardy se poté odrážejí v obsahu přípravy, ve struktuře disciplín a v obsahu jednotlivých disciplín.

- Profesionální – vychází z analýzy činností, kompetencí pracovníka
- Vzdělávací – normy odpovídající statutu profesionála v určité oblasti
- Zaměstnavatelské – podmínky, podle kterých je pracovník zařazen do profese
- Klientské – tvoří si je sami klienti se svými požadavky a představami

(Kraus, Poláčková, 2001, s. 38-39)

Studijní programy jsou vytvářeny tak, aby odrážely požadavky na absolventa, na změny ve společnosti a na trhu práce. Studijní obor Sociální pedagogiky je pojato jako jednooborové bakalářské studium i jako navazující jednooborové magisterské studium. Cílem vzdělávání je připravit kvalifikovaného člověka, sociálního pedagoga, který má mít určité osobnostní předpoklady, které mu zabezpečí schopnost pracovat s jednotlivci nebo sociálními skupinami v rámci norem (Bakošová, 2008, s. 198). V souvislosti s profilem absolventa a požadavky na absolventa, Bakošová uvádí všeobecné i specifické požadavky na absolventy sociální pedagogiky.

⁷ tzn. nepřetržité

Všeobecné požadavky

- Odborné znalosti teoretických základů výchovy
- Odborné způsobilosti
- Profesionálně-morální postoje
- Odborné sebevzdělávání, základní metodologické schopnosti
- Schopnost aplikovat teoretické poznatky v praxi

Specifické požadavky

- Znalosti, schopnosti a návyky plánovat, organizovat, monitorovat, metodicky a koncepčně usměrňovat sociálně-pedagogickou práci
- Rozlišovat sociální problémy, specifikovat sociálně-pedagogické aspekty, respektovat odborné kompetence ostatních profesí
- Spolupracovat s klienty a jinými pracovníky
- Schopnost z vývojového hlediska porozumět životnímu cyklu
- Sebezdokonalování vlastních kompetencí
- Porozumění základním lidským právům, specifikám jednotlivých kultur a etnických skupin
- Rozhodovat, přijímat i vyjadřovat rozhodnutí v souladu s individuálními a společenskými potřebami
- Informační a komunikační gramotnost
- Jazykové dovednosti

(Bakošová, 2000, s. 367-375)

3.2.1 Možnosti uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika

Jak již bylo v bakalářské práci zmíněno, sociální pedagogika má široké pole působnosti a s tím související možnosti uplatnění sociálních pedagogů na trhu práce. Dle předešlých kapitol a zákonu o pedagogických pracovnících⁸ a zákonu o sociálních službách⁹ může sociální pedagog nalézt uplatnění v těchto resortech (Kraus, 2008, s. 205-206):

⁸ Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změnách některých zákonů.

⁹ Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách.

Resort školství, mládeže a tělovýchovy:

- Školní kluby, družiny, domovy mládeže
- Dětské domovy
- Domy dětí a mládeže, střediska volného času
- Instituce výchovného poradenství
- Preventivní výchovná péče
- Sociálně-výchovná a osvětová činnost pro seniory

Resort spravedlnosti:

- Oblast penitenciární a pospenitenciární péče

Resort práce a sociálních věcí:

- Sociální asistenti
- Sociální kurátoři pro mládež
- Instituce sociálně výchovné péče o seniory
- Ústavy sociální péče

Resort vnitra:

- Utečenecké tábory
- Okrsková služba
- Kriminální prevence

Oblast církevních, společenských a neziskových organizací:

- Instituce péče o mládež, nadace apod.
- Humanitární a charitativní instituce, střediska křesťanské pomoci

V rámci určitých uplatnění je vyžadováno i specializační vzdělání například u probační a mediační služby, také u uplatnění v rehabilitačních zařízeních, v kontaktních centrech apod. (Kraus, 2008, s. 206).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V následující kapitole je vymezen výzkumný problém, výzkumné cíle a otázky, následuje výzkumný soubor, metoda a postup sběru dat v rámci praktické části bakalářské práce.

4.1 Výzkumný problém

Předmětem mého výzkumu je uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika ve Zlínském kraji. Mými respondenty jsou absolventi oboru Sociální pedagogika, kteří obor vystudovali na jakékoli vysoké škole v České republice a jsou zaměstnáni v zařízeních spadající pod resort školství, mládeže a tělovýchovy, resort spravedlnosti, resort práce a sociálních věcí, resort vnitra, oblast církevních, společenských a neziskových organizací a státní správu po celém území Zlínského kraje. Rozhodla jsem se zjistit, jaké je uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika ve Zlínském kraji a vytvořit tak aktuální přehled pracovišť, kde jsou tito absolventi zaměstnáni.

4.2 Cíle výzkumu

Hlavním výzkumným cílem tohoto výzkumného šetření bylo zjistit úspěšnost uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika.

V souvislosti s hlavním výzkumným cílem byly stanoveny dílčí výzkumné cíle výzkumného šetření takto:

- Odhalit zpětné hodnocení studia absolventů oboru Sociální pedagogika.
- Vymezit výši příjmů absolventů oboru Sociální pedagogika.
- Zjistit hodnocení absolventů na získaný vědomostní rámec během studia oboru Sociální pedagogika.
- Monitoring zařízení, ve kterých jsou absolventi oboru sociální pedagogika zaměstnáni.

4.3 Stanovení výzkumných otázek

Hlavní výzkumná otázka:

- Jaká je aktuální úspěšnost uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika?

Dílčí výzkumné otázky:

- Jak zpětně absolventi hodnotí studium oboru Sociální pedagogika?

- Jaká je výše příjmů absolventů oboru Sociální pedagogika?
- Jak absolventi hodnotí získaný vědomostní rámec během studia oboru Sociální pedagogika?
- V jakém zařízení jsou absolventi oboru Sociální pedagogika aktuálně zaměstnáni?

4.4 Výzkumný soubor

Dle teoretické části bakalářské práce a vyčerpávajícího vymezení od Krause (Kraus, 2008, s. 205-206), v jakých oblastech sociální pedagog neboli absolvent oboru Sociální pedagogika může najít uplatnění a za pomoci rejstříků Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, byly vybrány zařízení do základního souboru.

I dle Gavory se náhodný výběr jevil jako nejlepší způsob pro určení výběrového souboru (Gavora, 2000, s. 60). Obě ministerstva mají rejstříky zařízení, které jsou dostupné na internetových stránkách, a proto byl výzkumný vzorek vybrán náhodným výběrem. Oba rejstříky jsem musela nejprve specifikovat pomocí filtrů a po té byl zvolen základní soubor výzkumu. Dále bylo zvoleno losování a pomocí něj byl určen výběrový soubor. Výběrový soubor je označován jako reprezentativní, „*znamená, že každá osoba základního souboru měla stejnou pravděpodobnost dostat se do výběrového souboru*“ (Gavora, 2000, s. 60).

Výzkumný soubor – zařízení v rejstříku Ministerstva práce a sociálních věcí a zařízení v rejstříku Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy

Výzkumné soubory byly vybrány náhodným výběrem za pomoci internetových rejstříků (<http://iregistr.mpsv.cz>) a (<http://rejskol.msmt.cz>). Důležitou specifikací při nastavování filtrů v obou rejstřících bylo zaměření na Zlínský kraj. Z rejstříku Ministerstva práce a sociálních věcí bylo osloveno 165 zařízení a z rejstříku Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy bylo osloveno 50 zařízení.

Výzkumný soubor – Úřad práce Zlínský kraj

Výzkumný soubor byl vybrán na základě přehledu poboček Úřadu práce Zlínského kraje. Zde bylo osloveno 13 úřadů práce.

4.5 Metoda sběru dat

V rámci praktické části bakalářské práce bylo realizováno kvantitativní výzkumné šetření, které mělo zjistit uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika ve Zlínském kraji a mělo

objasnit, jaká je aktuální situace v zařízeních ve Zlínském kraji a co mohou absolventi po studiu očekávat.

V počátku výzkumného šetření bylo nutné prostudovat dostupnou literaturu, která se zabývala sociální pedagogikou, profesí sociálního pedagoga, jeho kompetencemi a uplatněním.

Použité metody

Na základě důkladných uvážení, v souvislosti s problematikou byla zvolena metoda dotazování, pomocí elektronických dotazníků.

Dle Gavory je dotazník „nejfrekventovanější metodou zjišťování údajů. (...) Dotazník je určen především pro hromadné získávání údajů.“ (Gavora, 2000, s. 99).

Pro sběr údajů byl vytvořen nestandardizovaný dotazník, sestavený tak, aby korespondoval s požadavky na sestavení dotazníku a vycházel ze stanovených výzkumných otázek. Položky v dotazníku byly vytvořeny tak, aby jim respondent lehce porozuměl a dokázal na ně bez problémů odpovědět. Dotazník obsahoval 18 položek, kdy 7 položek bylo uzavřených, 3 položky byly otevřené, 6 položek bylo polouzavřených a dvou položek byla použita posuzovací numerická škála.

U dotazníku byla použita numerická pětibodová škála, kdy 1 byla záporná hodnota, 4 vyjadřovala kladnou hodnotu a 5 byla nehodnotící hodnota.

Tabulka 3 – Znárodnění numerické pětibodové škály a její význam.

1	2	3	4	5
nedalo vůbec	spíše nedalo	spíše dalo	dalo maximum	nedokáži posoudit

Při tvorbě odpovědí v dotazníku se postupovalo tak, aby byly získány hodnotné data pro výzkumné šetření. Při sestavování nabídky, pod který resort zaměstnaný absolvent spadá, byl použit výčet resortů, který popisuje Kraus (Kraus, 2008, s. 205-206). Škálové položky byly vytvořeny na základě teoretických a praktických znalostí vycházejících ze studia oboru Sociální pedagogika. Vzor dotazníku uveden v příloze č. 2: Dotazník.

4.6 Postup sběru dat

Respondenti byli osloveni pomocí elektronické pošty. Email obsahoval průvodní text, hypertextový odkaz na elektronický dotazník, žádost o vyplnění elektronického dotazníku pouze zaměstnancem zařízení, který vystudoval obor Sociální pedagogika na jakékoli vysoké škole v České republice, dále byli respondenti požádáni, aby hypertextový odkaz přeposlali dalším absolventům oboru, které znají. Prosba o vyplnění dotazníku byla vložena do několika emailů, které byly adresovány více respondentům najednou. Vždy byli respondenti ujištěni o anonymitě a použití dat pouze pro účely bakalářské práce a to i v průvodním textu, tak i v úvodu dotazníku. E-maily s elektronickými dotazníky byly rozeslány na konci března. Sběr dat trval týden.

Samotný dotazník byl vytvořen přes portál „Survio“. Tento portál, jako mnohé jemu podobné portály, nabízí vytvoření elektronického dotazníku. Jednoduché a srozumitelné zobrazení dotazníků pomocí hypertextového odkazu a přehledné uložení odpovědí od respondentů na tomto internetovém portálu.

Všechny položky v dotazníku byly označeny jako povinné, takže respondent musel vyplnit všechny položky, a tak byly získány kompletní data. Dotazník je rozložen na 18 položek, které na sebe navazují.

Návratnost

Využití elektronické pošty se osvědčilo. Prvotní obavy z nízké návratnosti dotazníků, byly vyvráceny. Podařilo se sesbírat potřebná data pro výzkumné šetření. Během jednoho víkendu bylo zasláno 228 e-mailů s prosbou o vyplnění dotazníku pouze zaměstnancům, kteří vystudovali obor Sociální pedagogika na jakékoli vysoké škole v České republice. Na vrácení vyplněných dotazníků jsem čekala týden, přičemž největší nárůst vyplněných dotazníků byl během prvních čtyř dnů, zbylé tři dny už nepřibyl žádný vyplněný dotazník. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 92 respondentů, z toho 5 mužů a 67 žen. Přičemž 20 dotazníků nebylo vyhodnoceno jako validní z důvodu chybného vyplnění.

4.7 Způsob zpracování dat

Získaná data byla zpracována v programu Microsoft Office Excel 2013 pomocí automatických funkcí.

5 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Následující kapitola je rozdělena na dvě části. První část se věnuje přehledu aktuálních pracovišť Zlínského kraje, kde jsou zaměstnáni absolventi oboru Sociální pedagogika, a druhá část je zaměřena na analýzu jednotlivých položek z dotazníku. Text zahrnuje interpretaci výsledků a vlastní komentář.

Přehled pracovišť

Důležitým úkolem této bakalářské práce bylo vytvoření aktuálního přehledu pracovišť ve Zlínském kraji, kde jsou zaměstnáni absolventi oboru Sociální pedagogika. Tato část analýzy dotazníkového šetření souvisí s položkami č. 7, 8 a 9. Položky č. 7 a 8 byly otevřené, respondenti měli napsat svoji odpověď. Položka č. 9 by polouzavřená a respondenti si měli vybrat z nabízených možností nebo vepsat svoji odpověď. Přehled pracovišť je vytvořený ve formě tabulek z důvodu přehlednosti. Tabulky jsou rozděleny dle oblastí, kam zařízení spadají, dále obsahují název zařízení, město, ve kterém se zařízení nachází, a také pracovní pozici, kterou zde respondenti vykonávají.

Tabulka 4 – Přehled pracovišť – Resort školství, mládeže a tělovýchovy.

Resort školství, mládeže a tělovýchovy		
Název zařízení	Město	Pracovní pozice
Dětský domov	Vsetín	Vychovatelka
Dětský domov a základní škola Vizovice	Vizovice	Vychovatelka
Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem	Sociální pracovník
Domov mládeže při gymnáziu	Velehrad	Vychovatelka
Dům dětí a mládeže	Zlín	Vedoucí oddělení
Dům dětí a mládeže Sluníčko Otrokovice, p. o.	Otrokovice	Pedagog volného času
Dům dětí a mládeže Uherské Hradiště	Uherské Hradiště	Ředitelka
Gymnázium Otrokovice	Otrokovice	Metodik prevence
Mateřská škola	Vsetín	Učitelka
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	Kroměříž	Referent
Středisko volného času Klubko, p. o.	Staré Město	Ředitelka
Střední škola gastronomie a obchodu	Otrokovice	Asistent pedagoga
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Zlín	Kariérový poradce
Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna	Víšňové	Vychovatel
Základní škola	Francova Lhota	Vychovatelka

Tabulka 5 – Přehled pracovišť – Resort práce a sociálních věcí.

Resort práce a sociálních věcí		
Název zařízení	Město	Pracovní pozice
Azylový dům a nízkoprahové denní centrum pro osoby bez přístřeší	Zlín	Sociální pracovník
Azylový dům pro ženy a matky s dětmi	Uherské Hradiště	Vedoucí oddělení Sociální pracovník
Centrum pro seniory Zahrada, o. p. s.	Bystřice pod Hostýnem	Vedoucí oddělení
Centrum sociální rehabilitace	Uherské Hradiště	Vedoucí oddělení
Dětské centrum Zlín, p. o.	Zlín	Vychovatelka
Domov pro osoby se zdravotním postižením	Velehrad	Vedoucí oddělení Sociální pracovník
Domov pro seniory	Luhačovice	Sociální pracovník
Domov se zvláštním režimem Burešov	Zlín	Aktivizační pracovník
Kamarád Nenuda, z. s.	Zlín	Pečující osoba
Kamarád Rožnov o. p. s.	Rožnov pod Radhoštěm	Terénní sociální pracovník
Město Uherské Hradiště	Uherské Hradiště	Sociální pracovník
Městský úřad	Bystřice pod Hostýnem	Referent
Městský úřad	Uherské Hradiště	Referent
ONYX Zlín, o. p. s.	Zlín	Ředitelka
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Uherský Brod	Vedoucí oddělení
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Valašské Meziříčí	Sociální pracovník
Okresní správa sociálního zabezpečení	Zlín	Sociální pracovník
SENIOR Otrokovice, p. o.	Otrokovice	Sociální pracovník
Sociální služby města Kroměříž	Kroměříž	Sociální pracovník
Sociální služby Uherský Brod	Uherský Brod	Terénní sociální pracovník
Společnost Podané ruce o. p. s. – Kontaktní centrum v Uherském Hradišti	Uherské Hradiště	Vedoucí oddělení
Středisko rané péče Educo Zlín	Zlín	Pracovník v sociálních službách
Školské zřízení pro zájmové vzdělávání ASTRA	Zlín	Ředitelka
Terénní pečovatelská služba	Uherské Hradiště	Sociální pracovník
Úřad práce	Uherské Hradiště	Sociální pracovník
Úřad práce	Kroměříž	Vedoucí oddělení
Úřad práce	Otrokovice	Vedoucí oddělení
Úřad práce	Zlín	Referent Sociální pracovník
Za sklem o. s.	Zlín	Sociální pracovník

Tabulka 6 – Přehled pracovišť – Resort vnitra.

Resort vnitra		
Název zařízení	Město	Pracovní pozice
Policie ČR	Zlín	Policista

Tabulka 7 – Přehled pracovišť – Oblast církevních, společenských a neziskových organizací.

Oblast církevních, společenských a neziskových organizací		
Název zařízení	Město	Pracovní pozice
Argo, Společnost dobré vůle	Zlín	Ředitelka
Azylový dům	Vsetín	Sociální pracovník
Centrum denních služeb Charity Zlín	Zlín	Sociální pracovník
Centrum pro rodinu	Zlín	Pastorační asistentka
Centrum pro seniory Zahrada	Bystřice pod Hostýnem	Sociální pracovník
Diakonie ČCE	Vsetín	Sociální pracovník
Domov pro osoby se zdravotním postižením	Uherské Hradiště	Sociální pracovník
Charita Svaté rodiny Luhačovice	Luhačovice	Sociální pracovník
IZAP Slunečnice	Zlín	Vedoucí oddělení
Kontaktní centrum Plus	Kroměříž	Sociální pracovník
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Coolna	Holešov	Vedoucí oddělení
		Sociální pracovník
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež TULiP	Uherské Hradiště	Sociální pracovník
Občanská poradna	Zlín	Sociální pracovník
Oblastní spolek Českého červeného kříže Zlín	Zlín	Sociální pracovník
Soukromé zdravotnické zařízení léčebná rehabilitace s. r. o.	Uherské Hradiště	OSVČ

Tabulka 8 – Přehled pracovišť – Státní správa.

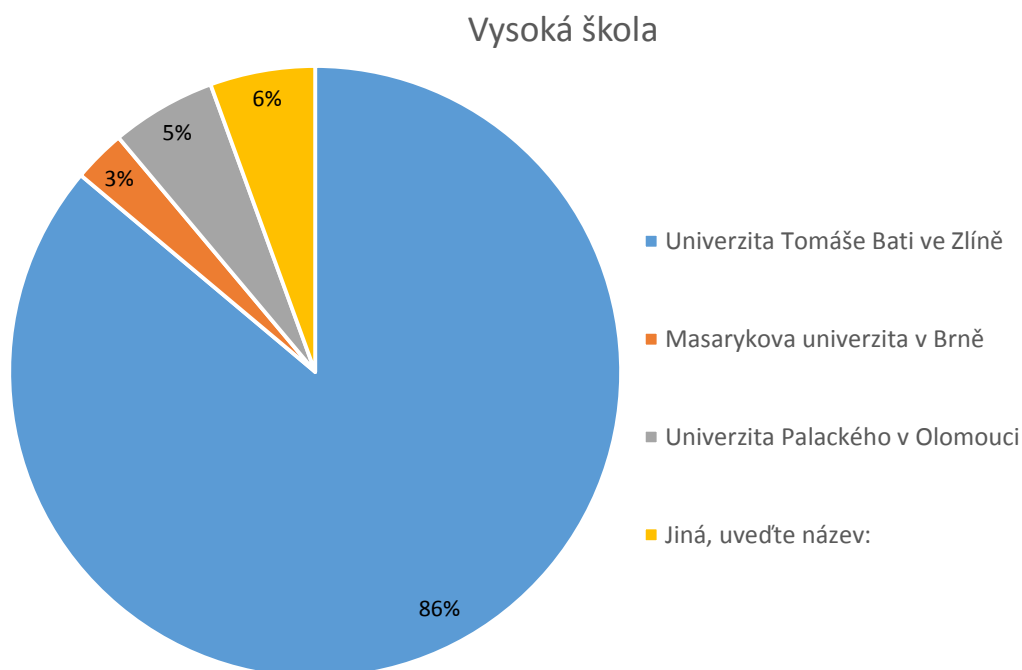
Státní správa		
Název zařízení	Město	Pracovní pozice
Domov pokojného stáří Pohořelice	Pohořelice	Vedoucí oddělení/Provozní
Hasičský záchranný sbor České republiky	Zlín	Administrativní pracovník
Město Uherské Hradiště	Uherské Hradiště	Sociální pracovník
Územní pracoviště ve Zlíně	Zlín	Referent

Po předběžném vyhodnocení vrácených dotazníků bylo rozhodnuto, že položky č. 1 a 5 budou jako položky identifikační.

Položka č. 4: Na které škole jste studoval/a obor Sociální pedagogika?

Tato položka měla za úkol zjistit, na jaké vysoké škole v České republice respondenti vystudovali obor Sociální pedagogika. Položka byla polouzavřená, respondenti měli na výběr několik možností, u jedné možnosti mohli dopsat vlastní odpověď. Šedesát dva respondentů (86%) uvedli, že studovali na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Čtyři respondenti (6%) uvedli vlastní odpověď, dva respondenti uvedli Univerzitu v Hradci Králové, další jeden respondent uvedl Institut mezioborových studií Brno a další respondent uvedl Univerzitu Jana Ámose Komenského. Další čtyři respondenti (5%) uvedli Univerzitu Palackého v Olomouci. Dva respondenti (3%) uvedli, že studovali na Masarykově univerzitě v Brně. Na základě zjištěných výsledků můžeme konstatovat, že největší počet respondentů studovalo na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a našla tedy i zaměstnání ve stejném kraji, kde také studovali.

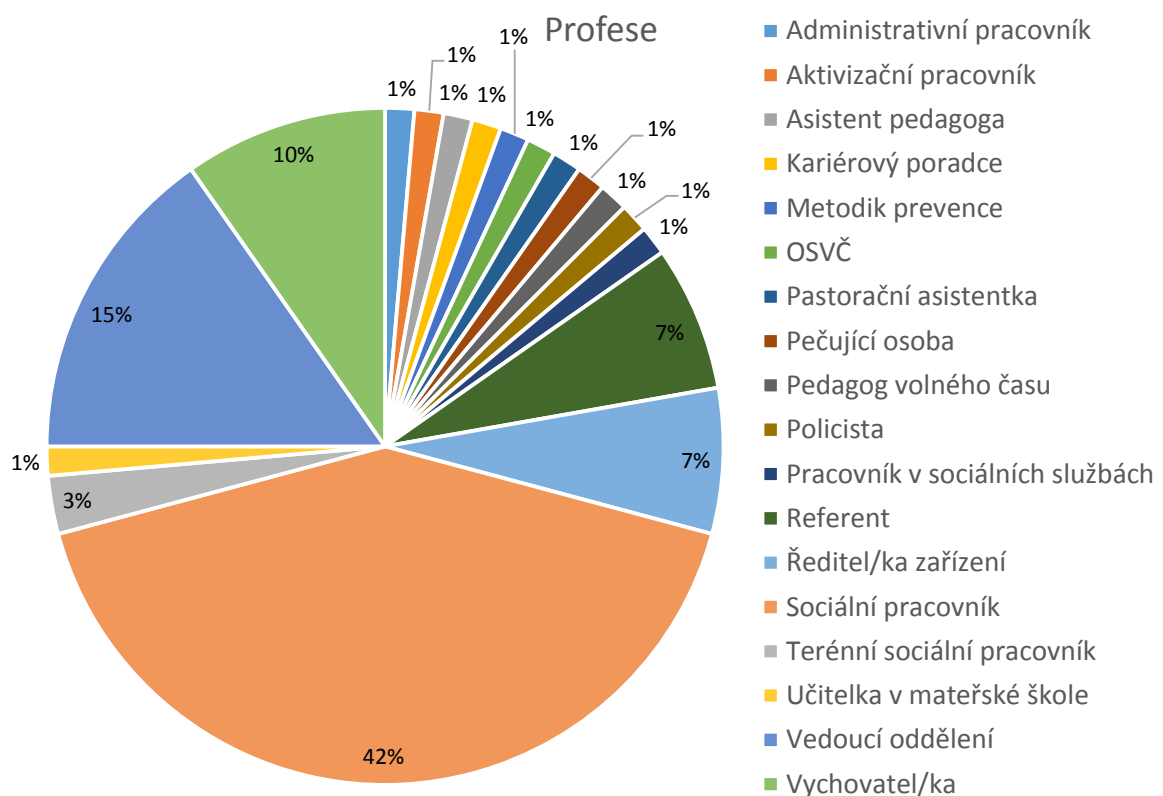
Graf 1 – Vysoká škola.

Položka č. 6: Jaká je Vaše současná pozice?

Šestá položka se zaměřovala na současnou pracovní pozici respondentů. Položka byla otevřená, respondenti mohli tak uvádět jejich odpovědi. Legenda s pracovními pozicemi je seřazena dle abecedy. Respondenti uvedli tyto pracovní pozice, které aktuálně vykonávají. Třicet respondentů (42%) zaznačilo jako svoji pozici sociálního pracovníka. Jedenáct respondentů (15%) zaznačili jako svoji odpověď vedoucí oddělení a sedm respondentů (10%) zaznačilo vychovatele/ku. Pět respondentů (7%) zaznačilo ředitel/ka zařízení a dalších pět respondentů (7%) zaznačilo jako svoji pracovní pozici referent. Dva respondenti (3%) zaznačili terénního sociálního pracovníka. Respondenti jednotlivě zaznačili své aktuální pracovní pozice, každý tvoří (1%), patří sem administrativní pracovník, aktivizační pracovník, asistent pedagoga, kariérový poradce, metodik prevence, OSVČ, pastorační asistentka, pečující osoba, pedagog volného času, policista, pracovník v sociálních službách a učitelka v mateřské škole. Z výsledků je možné vyčíst, že absolventi oboru Sociální pedagogiky mají největší uplatnění na pracovní pozici sociálního pracovníka, dále jako vedoucí pozice v zařízeních, nebo jako vychovatel/ka.

Graf 2 – Profese.

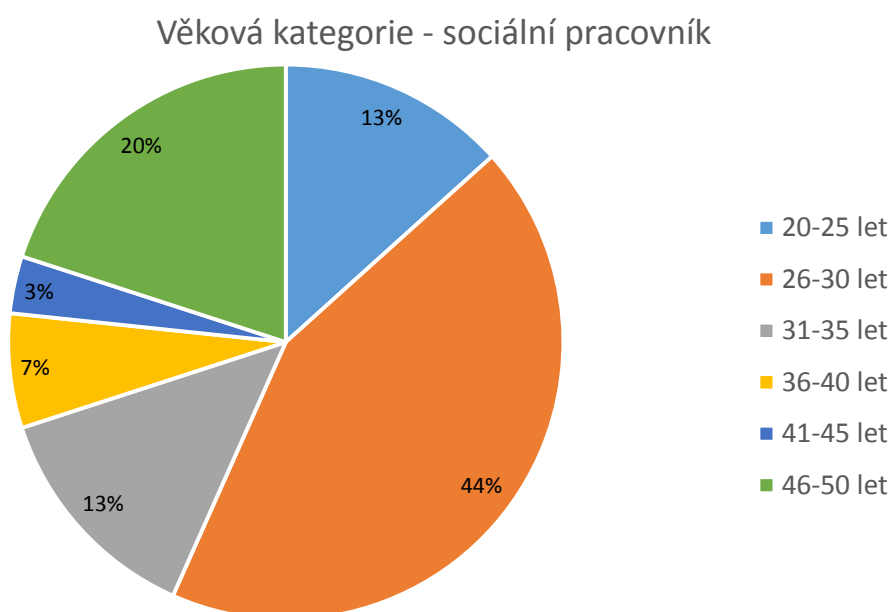

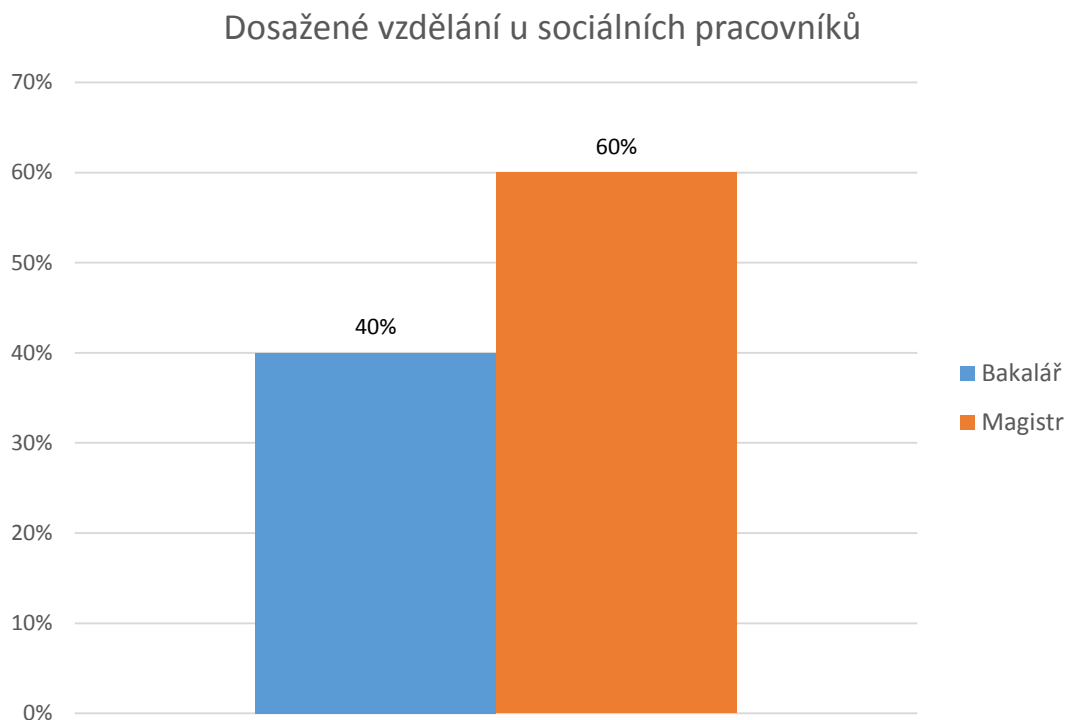
Následující grafy představují znázornění věkových kategorií a dosaženého vzdělání u tří nejčastěji uváděných pracovních pozic respondenty. Tyto následující grafy vychází z položek č. 2 a 3.

Věkové rozložení u pracovní pozice sociálního pracovníka, třináct respondentů (44%) uvedlo 26 – 30 let, šest respondentů (20%) uvedlo 46 – 50 let, čtyři respondenti (13%) uvedli 31 – 35 let a další čtyři respondenti (13%) uvedli 20 – 25 let, dva respondenti (7%) uvedli 36 – 40 let a jeden respondent (3%) uvedl 41 – 45 let. Z výsledků tedy vyplývá, že respondenti zaměstnaní jako sociální pracovníci jsou ve věkové kategorii od 26 do 30 let.

V grafu č. 4 je jednoznačně znázorněno, že respondenti vykonávající pracovní pozici sociálního pracovníka dosáhli v 60% bakalářského vzdělání. Tudíž předpokládáme, že pro výkon této pozice má absolvent bakalářského studia kvalifikační předpoklady a je zaměstnán.

Graf 3 – Věková kategorie – sociální pracovník.

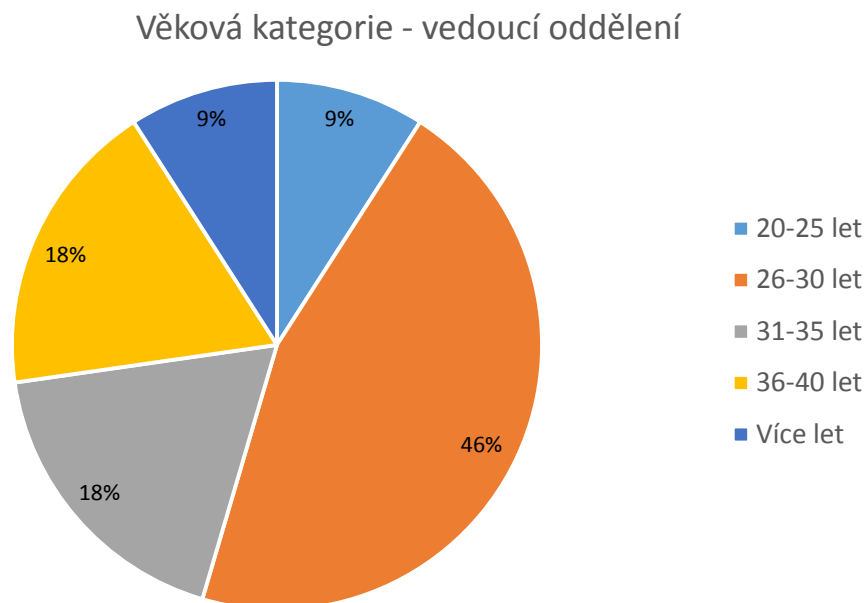

Graf 4 – Dosažené vzdělání u sociálních pracovníků.

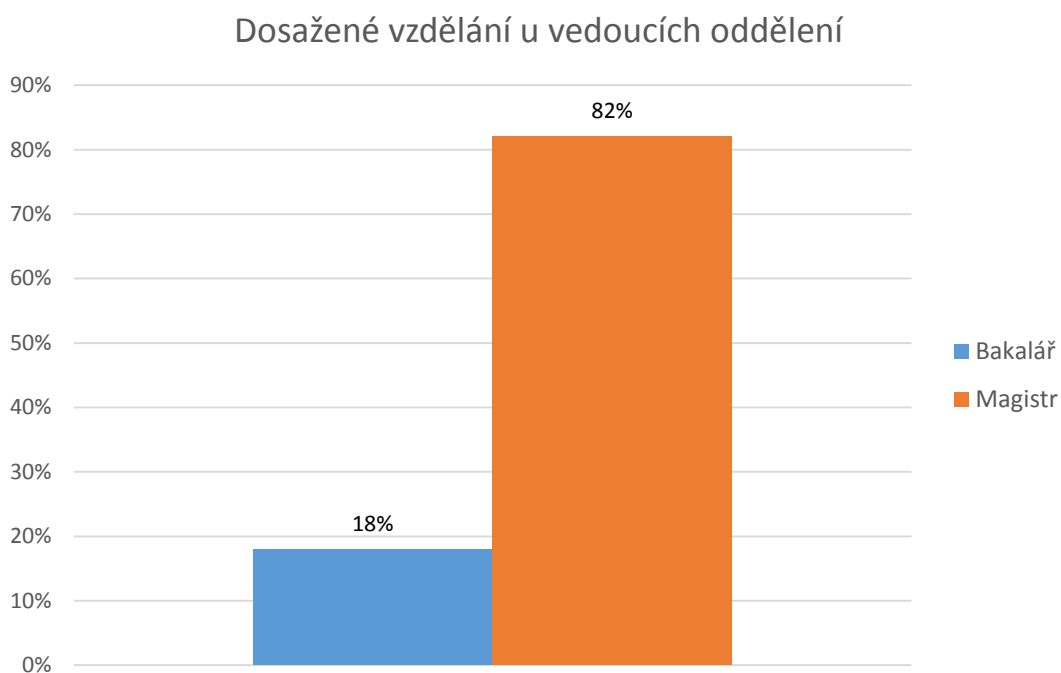
Věkové rozložení u pracovních pozic vedoucí oddělení, pět respondentů (46%) uvedlo 26 – 30 let, dva respondenti (18%) uvedli 31 – 35 let a další dva respondenti (18%) uvedli 36 – 40 let, jeden respondent (9%) uvedl více než 50 let a poslední jeden respondent (9%) uvedl 20 – 25 let. Z výsledků tedy vyplývá, že respondenti zaměstnaní jako vedoucí oddělení jsou ve většině případů ve věkové kategorii od 26 do 30 let.

Následující graf č. 6 znázorňuje velmi odlišné výsledky. Z grafu můžeme přehledně vyčíst, že u vedoucích pozic devět respondentů (82%) dosáhlo magisterského vzdělání, pět respondentů z 9 spadá do věkové kategorie 26 – 30 let. Pouze dva respondenti (18%) uvedli, že dosáhli bakalářského vzdělání. Tito dva respondenti spadají do věkové kategorie 36 – 40 let a více než 50 let. Můžeme předpokládat, že pro vedoucí pozice zaměstnavatelé vyžadují magisterské vzdělání. Z přílohy č. 1: Rozčlenění pracovních pozic můžeme vyčíst, že většina vedoucích pozic s magisterským vzděláním spadá do kategorie 26 – 30 let. Což do značné míry značí, že respondenti našli zaměstnání v době ukončení studia. Avšak respondenti, kteří uvedli bakalářské vzdělání, se pohybují ve vyšší věkové kategorii, zde můžeme předpokládat, že určitou roli zde může hrát také jejich praxe a zkušenosti.

Graf 5 – Věková kategorie – vedoucí oddělení.

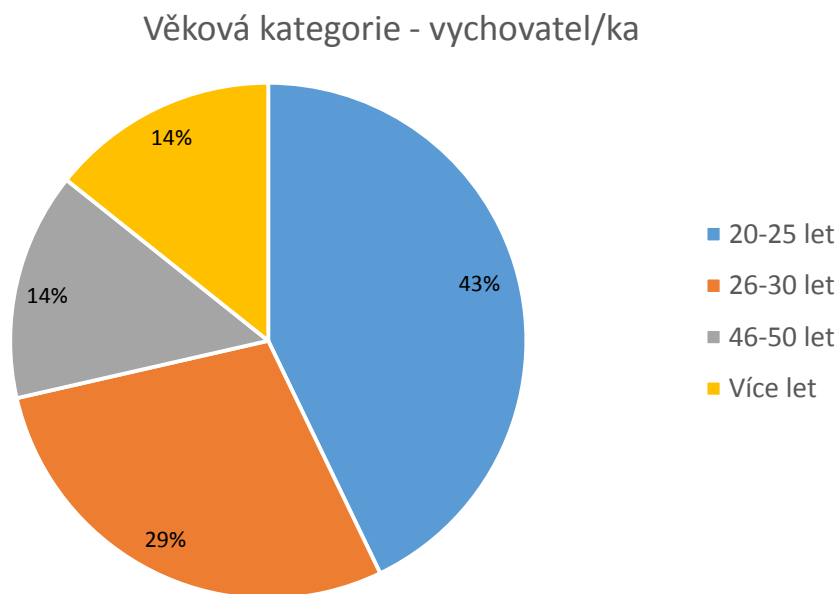
Graf 6 – Dosažené vzdělání u vedoucích oddělení.

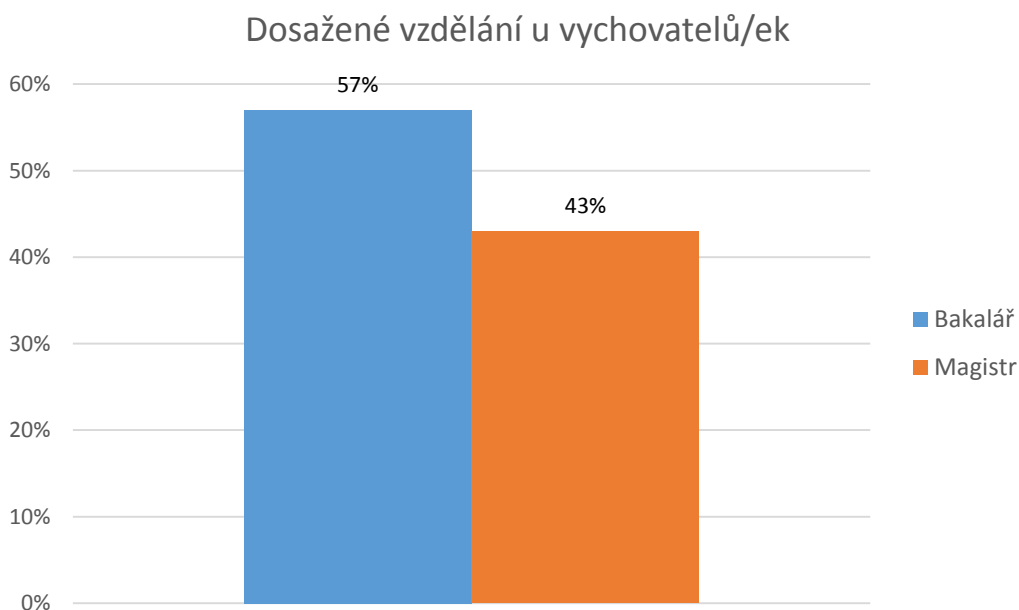
Věkové rozložení u pracovní pozice vychovatel/ka, tři respondenti (43%) uvedli 20 – 25 let, dva respondenti (29%) uvedli 26 – 30 let, jeden respondent (14%) uvedl 46 – 50 let a další respondent (14%) uvedl více než 50 let. Z výsledků tedy vyplývá, že respondenti zaměstnaní jako vychovatelé jsou ve věkové kategorii od 20 do 25 let.

Graf s číslem 8 znázorňuje také dosažené vzdělání u vychovatelů. Z výsledků můžeme vyčíst, že bakalářské a magisterské vzdělání je poměrně vyrovnané a můžeme předpokládat, že při výběrovém řízení nemusí výše dosaženého vzdělání hrát velkou roli.

Graf 7 - Věková kategorie – vychovatel/ka.

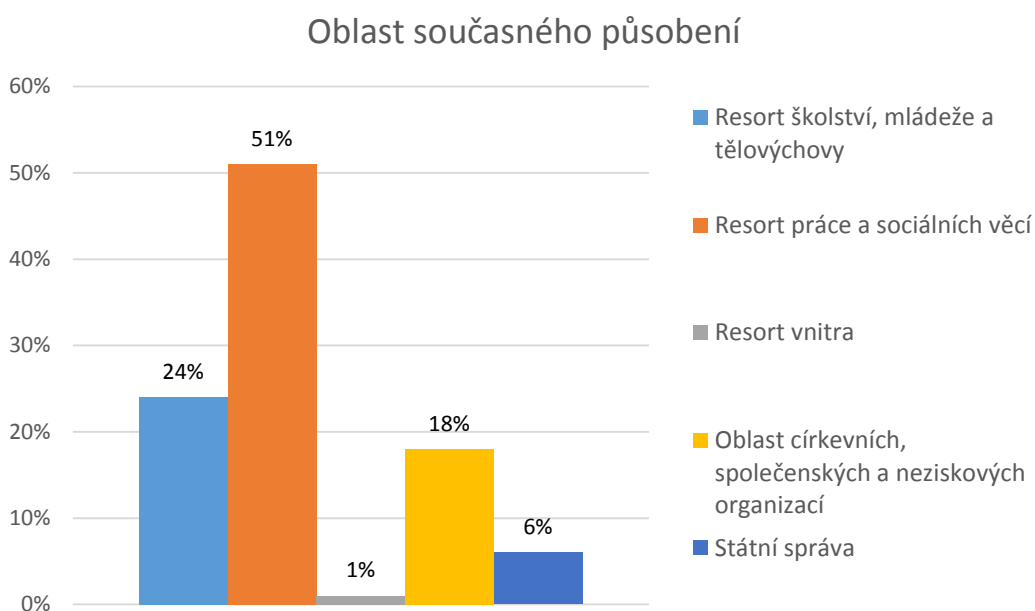
Graf 8 – Dosažené vzdělání u vychovatelů/ek.

Položka č. 9: Do jaké oblasti Vaše současná profese spadá?

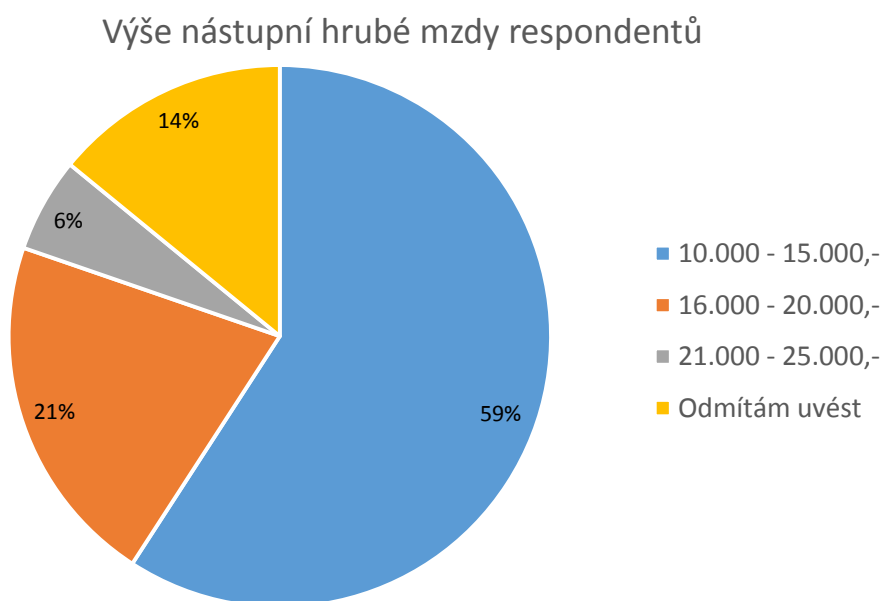
Devátá položka byla zaměřena na zjištění, ve které oblasti respondenti působí. Položka byla polouzavřená, respondenti si mohli vybrat s nabízených možností nebo dopsat vlastní odpověď.

Třicet sedm respondentů (51%) uvedlo, že jejich současná pracovní pozice spadá do resortu školství, mládeže a tělovýchovy. Sedmnáct respondentů (24%) uvedlo resort práce a sociálních věcí. Třináct respondentů (18%) uvedlo oblast církevních, společenských a neziskových organizací. Čtyři respondenti (6%) uvedli oblast státní správy a pouze jeden respondent (1%) uvedl, že jeho pozice spadá pod resort vnitra. Z výsledků můžeme vyčíst, že nejvyšší procento zaměstnaných respondentů spadá pod resort práce a sociálních věcí, s nižším procentem pod resort školství, mládeže a tělovýchovy a v neposlední řadě pod oblast církevních, společenských a neziskových organizací. V těchto třech oblastech ve Zlínském kraji jsou nejčastěji zaměstnaní respondenti – absolventi oboru Sociální pedagogika.

Graf 9 – Oblast současného působení.

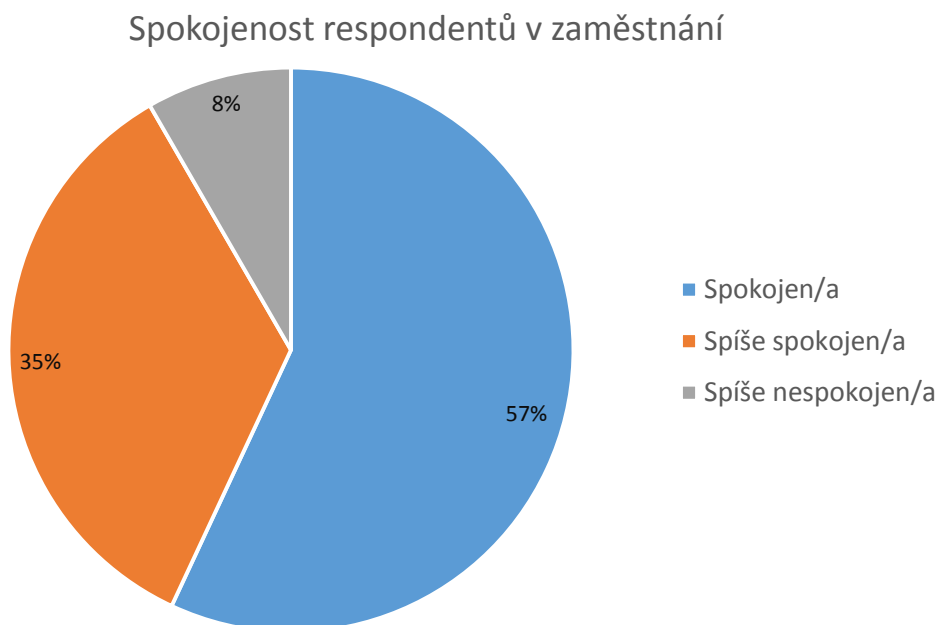
Položka č. 10: Jaká byla výše Vaší nástupní hrubé mzdy?

Desátá položka zjišťuje výši nástupní hrubé mzdy u respondentů. Tato položka byla uzavřená, respondenti si mohli zvolit buď možnosti uvedené v rozmezí částek, nebo zde byla také možnost v případě, že tuto informaci nechtěli zveřejnit. Čtyřicet dva respondentů (59%) uvedlo, že jejich nástupní hrubou mzdu tvořilo rozmezí od 10.000,- do 15.000,-. Patnáct respondentů (21%) uvedlo rozmezí od 16.000,- do 20.000,-. Deset respondentů (14%) uvedlo, že tuto informaci odmítají uvést a čtyři respondenti (6%) uvedli rozmezí od 21.000,- do 25.000,-. Z grafu vyplývá, že nejčastější nástupní plat je v rozmezí od 10.000,- do 15.000,-. S tímto grafem souvisí také výsledky u položky č. 12.

Graf 10 – Výše nástupní hrubé mzdy respondentů.

Položka č. 11: Jste se svým zaměstnáním spokojen/a?

Jedenáctá položka v dotazníku zjišťovala, jak jsou respondenti v zaměstnání spokojeni. Tato položka byla v dotazníku uzavřená a respondenti měli zaznačit odpověď, se kterou se nejvíce ztotožňují. Čtyřicet jedna respondentů (57%) je v zaměstnání spokojeno. Dvacet pět respondentů (35%) je v zaměstnání spíše spokojeno. Šest respondentů (8%) je v zaměstnání spíše nespokojeno. Žádný respondent nezaznačil možnost Nespokojen. Ze zaznačených odpovědí vyplývá, že více než polovina respondentů je ve svém zaměstnání spokojená.

Graf 11 – Spokojenost respondentů v zaměstnání.

Následující tabulka přináší výsledky, které byly zjištěny ze dvou dotazníkových položek a to z č. 11 a 12. Dle počtu stejně zaznamenaných odpovědí, respondenti uvedli, že jsou v zaměstnání „Spíše spokojen/a“ a s tím byla spjata částka průměrné měsíční hrubé mzdy v rozmezí od 16.000,- do 20.000,-. Můžeme tedy z výsledků předpokládat, že spokojenost respondentů v zaměstnání je částečně ovlivněna výší mzdy.

Tabulka 9 – Spokojenost respondentů ve vztahu s průměrným měsíčním hrubým příjmem.

Spokojen/nespokojen	Výše měsíční mzdy	Počet stejných odpovědí
Spíše nespokojen/a	10.000-15.000,-	3
Spíše nespokojen/a	16.000-20.000,-	2
Spíše nespokojen/a	Odmítám uvést	1
Spíše spokojen/a	10.000-15.000,-	2
Spíše spokojen/a	16.000-20.000,-	16
Spíše spokojen/a	21.000-25.000,-	3
Spíše spokojen/a	Více	1
Spíše spokojen/a	Odmítám uvést	3
Spokojen/a	Odmítám uvést	9
Spokojen/a	Více	6
Spokojen/a	10.000-15.000,-	5
Spokojen/a	16.000-20.000,-	10
Spokojen/a	21.000-25.000,-	11

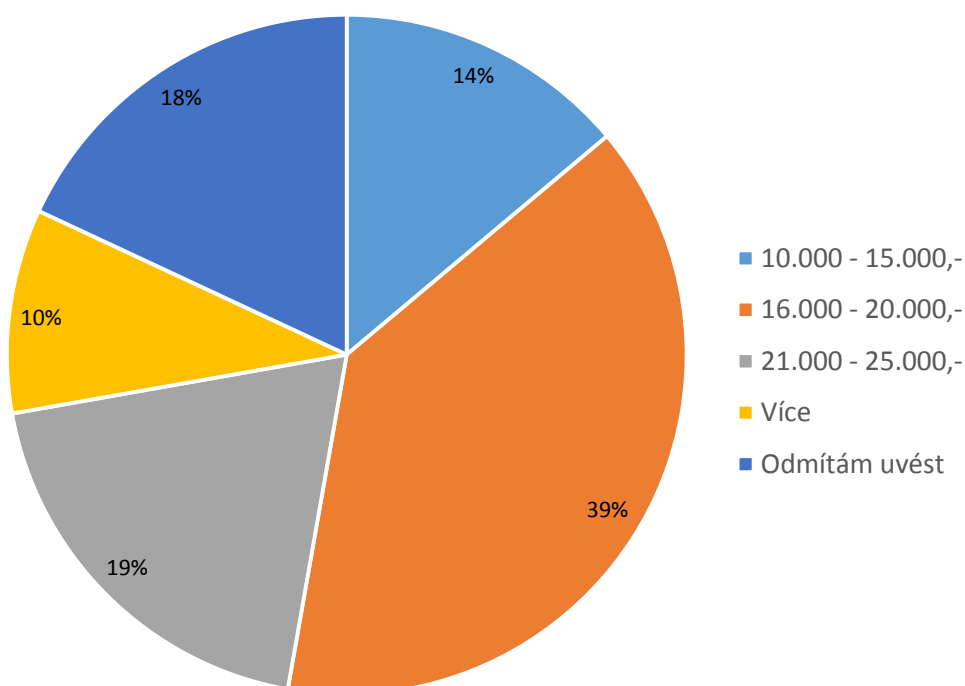
Položka č. 12: Jaká je současná výše Vaší průměrné hrubé měsíční mzdy?

Dvanáctá položka v dotazníku se zaměřila na zjištění průměrné měsíční mzdy respondentů v zaměstnání. Položka byla uzavřená a respondenti měli zaznačit možnost, se kterou se nejvíce ztotožňují. Na výběr byly možnosti v několika částkách nebo možnost, kdy respondenti nechtěli tuto informaci zveřejňovat. Dvacet osm respondentů (39%) uvedlo, že jejich současná měsíční hrubá mzda je v rozmezí 16.000 – 20.000,-. Čtrnáct respondentů (19%) uvedlo mzdu v rozmezí 21.000 -25.000,-. Třináct respondentů (18%) odmítlo tuto informaci zveřejnit. Deset respondentů (14%) uvedlo, že jejich současná měsíční hrubá mzda je v rozmezí 10.000 – 15.000,-. Sedm respondentů (10%) uvedlo, že jejich současná měsíční hrubá mzda je vyšší než nabízené možnosti. Z grafu vyplývá, že čtvrtina respondentů pobírá průměrnou měsíční hrubou mzdu v rozmezí 16.000 – 20.000,-.

S návazností na položku č. 10 a její výsledky lze vyčíst, že hrubý nástupní plat je od 10.000,- do 15.000,-. V souvislosti s výsledky u této položky je jasné, že se mzda respondentů navýší cca o 5.000,-.

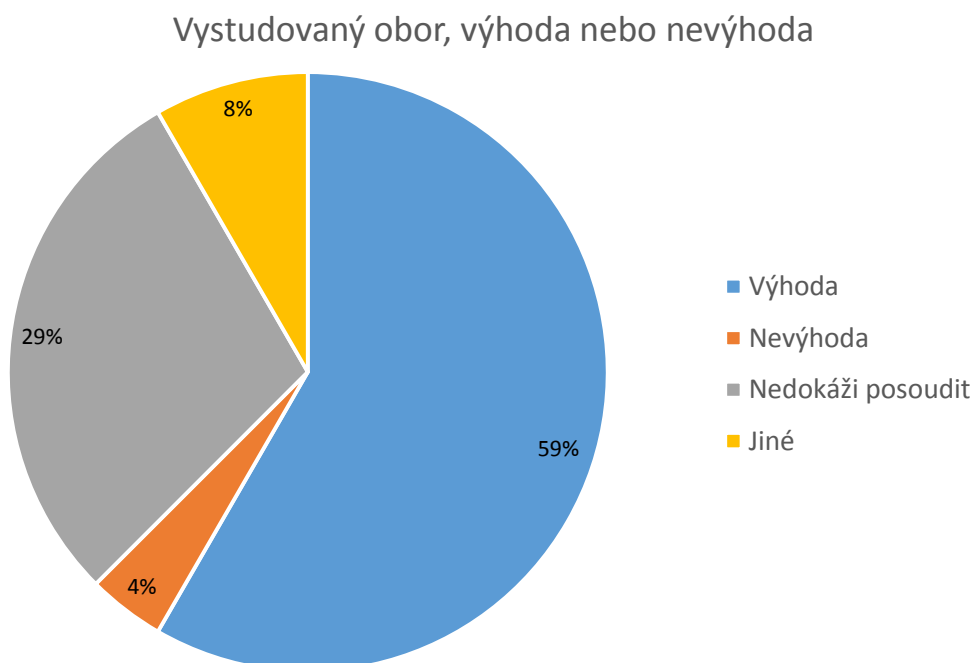
Graf 12 – Průměrná hrubá mzda respondentů v zaměstnání.

Průměrná hrubá mzda respondentů v zaměstnání

Položka č. 13: Byl pro Vás při hledání zaměstnání Váš vystudovaný obor překážkou nebo naopak výhodou?

Třináctá položka zjišťovala, zda byl pro respondenty jejich vystudovaný obor Sociální pedagogika při hledání zaměstnání výhodou či překážkou. Položka byla polouzavřená, respondenti si měli vybrat jednu z nabízených možností nebo dopsat vlastní odpověď. Čtyřicet dva respondentů (59%) uvedlo, že jejich vystudovaný obor byl pro ně při hledání zaměstnání výhodou. Dvacet jedna respondentů (29%) uvedlo možnost „Nedokáží posoudit“. Šest respondentů (8%) uvedlo možnost „Jiné“, zde byly odpovědi vtaženy do dvou bloků – jeden respondent uvedl odpověď, která spadá pod „Preferovaný byl titul, ne obor“ a pět respondentů uvedlo odpověď, která spadá pod „V oboru již pracoval/a“. Tři respondenti (4%) uvedli „Nevýhoda“. Z výsledků tedy vyplývá, respondenti svůj vystudovaný obor považují za výhodný při hledání zaměstnání.

Graf 13 – Vystudovaný obor, výhoda nebo nevýhoda.

Vyhodnocení této položky bylo také propojeno s položkou č. 4, která se zaměřovala na vysokou školu respondentů. Třicet šest respondentů (50%), kteří studovali na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, uvedli, že shledává jejich vystudovaný obor jako výhodu při hledání zaměstnání. Z tabulky tedy vyplývá, že ve Zlínském kraji zaměstnavatelé vítají studijní obor Sociální pedagogika a zároveň Univerzitu Tomáše Bati.

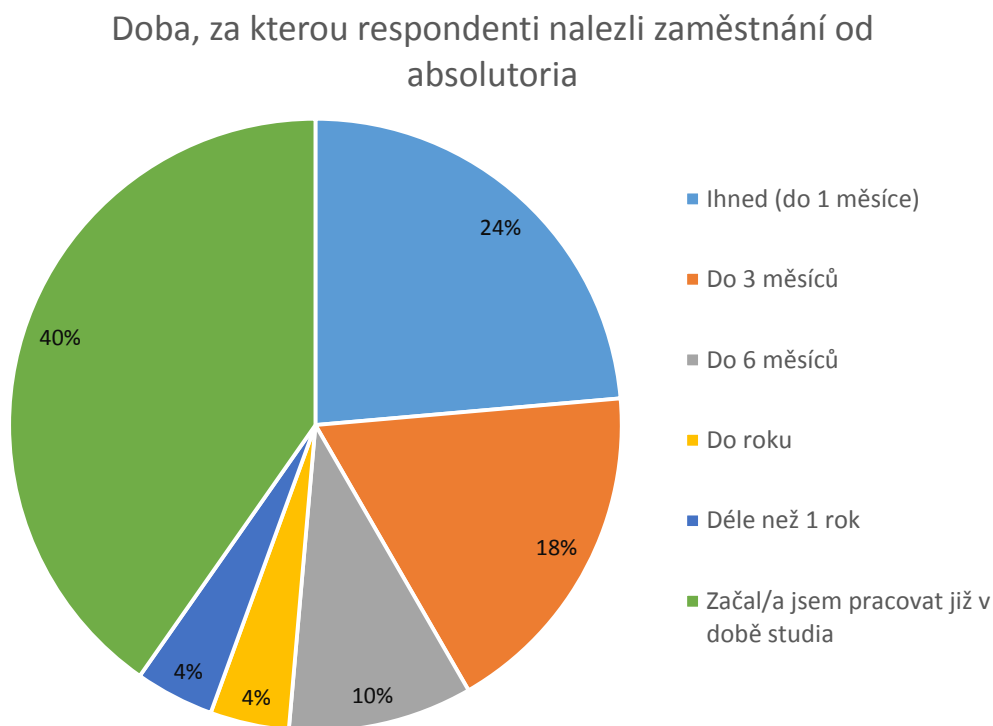
Tabulka 10 – Vystudovaný obor dle respondentů výhoda/nevýhoda.

Vysoká škola	Výhoda/nevýhoda	Počet odpovědí	%
Univerzita Hradec Králové	Nedokáží posoudit	2	3%
Institut mezioborových studií Brno	Výhoda	1	1%
Masarykova univerzita v Brně	Výhoda	1	1%
Masarykova univerzita v Brně	Jiná: V oboru již pracoval/a	1	1%
Univerzita Jana Ámose Komenského	Výhoda	1	1%
Univerzita Palackého v Olomouci	Výhoda	3	4%
Univerzita Palackého v Olomouci	Nedokáží posoudit	1	1%
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Výhoda	36	50%
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Nevýhoda	3	4%
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Nedokáží posoudit	18	25%
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Jiná: Preferovaný byl titul, ne obor	1	1%
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Jiná: V oboru již pracoval/a	4	6%

Položka č. 14: Jakou dobu od absolutoria Vám trvalo najít zaměstnání?

Čtrnáctá položka v dotazníku zjišťovala, jak dlouho od ukončení studia respondentům trvalo najít zaměstnání. Položka byla uzavřená a respondenti měli zaznačit možnost, se kterou se ztotožňují. Respondenti si mohli vybrat hned z několika časových údajů. Dvacet devět respondentů (40%) si našlo zaměstnání již v době studia. Sedmnáct respondentů (40%) uvedlo, že si zaměstnání našli do jednoho měsíce. Třináct respondentů (18%) uvedlo časový údaj do tří měsíců. Sedm respondentů (10%) si našlo zaměstnání do půl roku (6 měsíců). Tři respondenti (4%) uvedli, že si našli zaměstnání do roku a další tři respondenti (4%) uvedli, že hledání zaměstnání jim trvalo déle než rok. Z grafu můžeme vyčíst, že většina respondentů neměla dlouhodobě problém najít zaměstnání, velká skupina respondentů dokonce našla zaměstnání již v době studia. Což i značí o zájmu zaměstnavatelů o studenty.

Graf 14 – Doba, za kterou respondenti našli zaměstnání od absolutoria.

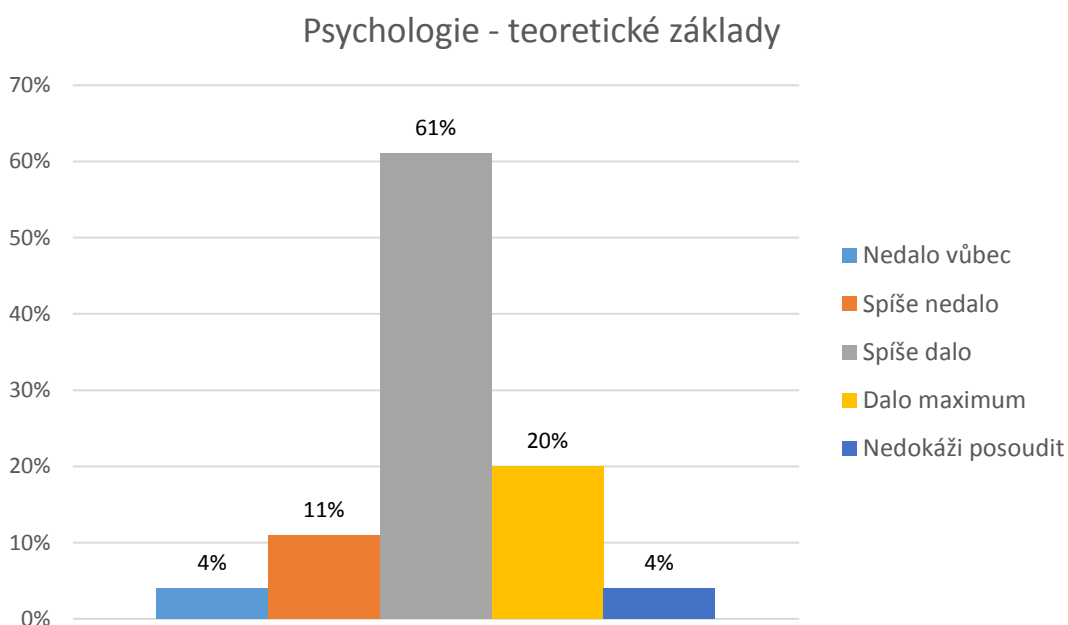

Položka č. 15: Zakroužkujte na škále 1 až 5 (1 – nedalo vůbec, 2 – spíše nedalo, 3 – spíše dalo, 4 – dalo maximum, 5 – nedokáží posoudit), zda Vám studium oboru Sociální pedagogika dalo dostatečné teoretické základy v těchto oblastech:

Patnáctá položka měla zjistit, jak respondenti zpětně hodnotí studium v získaných teoretických základech v oblasti psychologie, pedagogiky, sociální práce a práva. Položka byla vytvořena jako posuzovací škála. Respondenti měli zaznačit na škále 1 – 5 takovou možnost, se kterou se nejvíce ztotožňují. Respondenti si mohli vybrat ze škálové stupnice, kdy 1 – nedalo vůbec, 2 – spíše nedalo, 3 – spíše dalo, 4 – dalo maximum, 5 – nedokáží posoudit.

Respondenti oblast psychologie hodnotili následovně, čtyřicet čtyři respondentů (61%) uvedlo, že studium jim v oblasti psychologie teoretické základy „spíše dalo“, čtrnáct respondentů (20%) uvedlo „dalo maximum“. Osm respondentů (11%) uvedlo „spíše nedalo“, tři respondenti (4%) uvedli, že studium jim v oblasti psychologie teoretické základy vůbec nedalo a další tři respondenti (4%) uvedli, že nedokáží posoudit, zda jim studium dalo teoretické základy v oblasti psychologie. Z výsledků vyplývá, že studium respondentům spíše dalo teoretické základy v oblasti psychologie. Na této možnosti se shodlo 3x více respondentů než u ostatních možností.

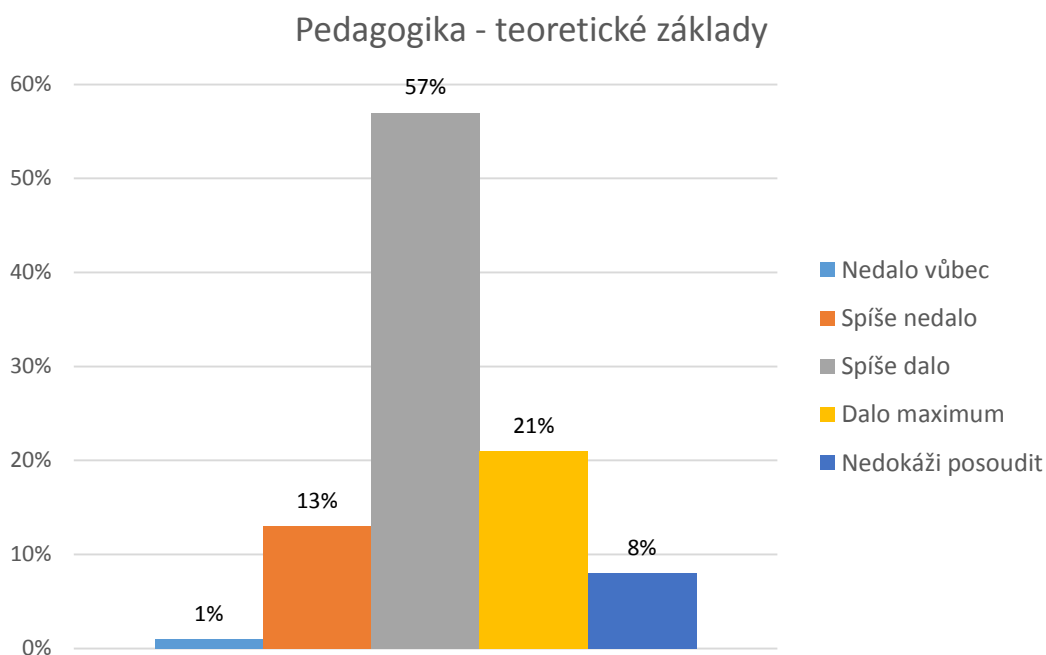
Graf 15 – Psychologie – teoretické základy.

U teoretických základů v oblasti pedagogiky respondenti zaznačili tyto možnosti.

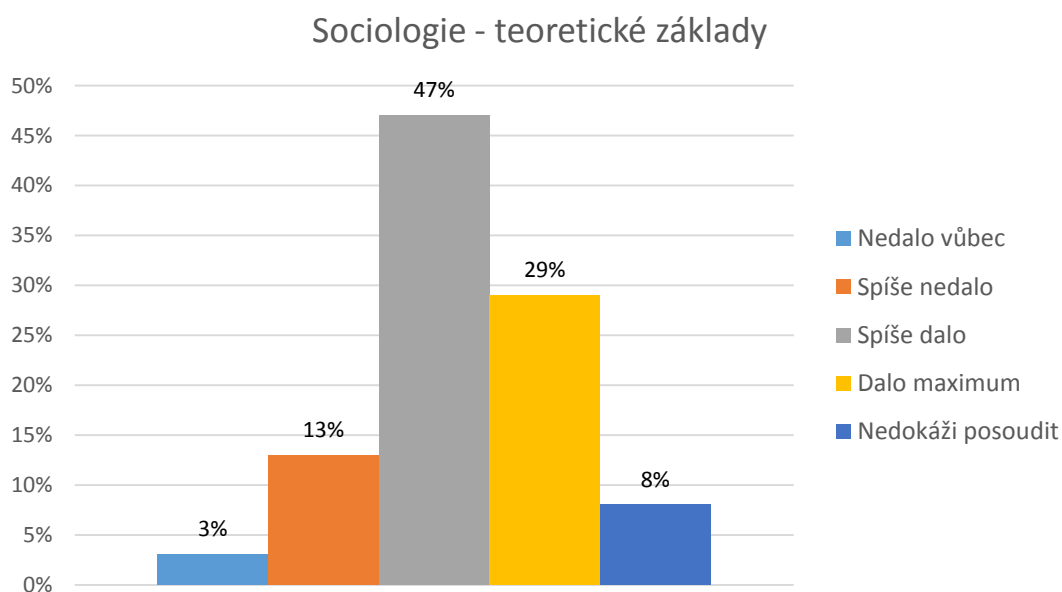
Čtyřicet jedna respondentů (57%) uvedlo, že studium v oblasti pedagogiky „spíše dalo“ teoretické základy, patnáct respondentů (21%) uvedlo „dalo maximum“, devět respondentů (13%) uvedlo „spíše nedalo“, šest respondentů (8%) uvedlo, že nedokáží posoudit, zda jim studium dalo teoretické základy a jeden respondent (1%) uvedl, že mu studium v oblasti pedagogiky vůbec nedalo teoretické základy. Můžeme si všimnout podobných výsledků tohoto grafu a předchozího grafu. Z výsledků tedy vyplývá, že studium respondentům spíše dalo teoretické základy v oblasti pedagogiky. Na této možnosti se také shodlo 3x více respondentů než u ostatních možností.

Graf 16 – Pedagogika – teoretické základy.

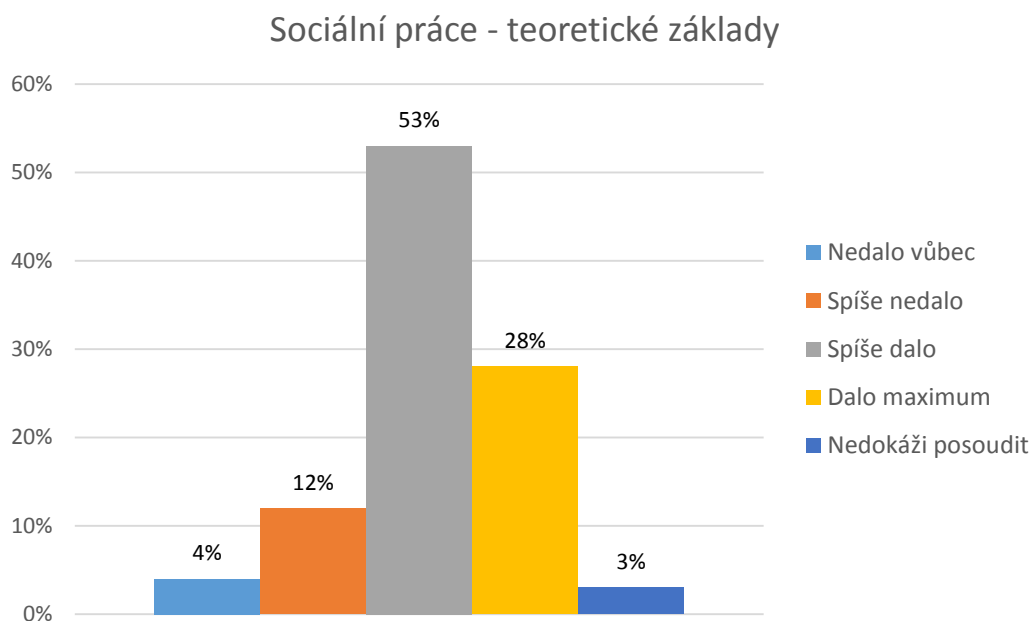
Teoretické základy sociologie respondenti hodnotili takto, třicet čtyři respondentů (47%) uvedlo, že jim studium v oblasti sociologie „spíše dalo“ teoretické základy. Dvacet jedna respondentů (29%) uvedlo „dalo maximum“, devět respondentů (13%) uvedlo „spíše nedalo“, šest respondentů (8%) uvedlo, že nedokáží posoudit, zda jim studium dalo teoretické základy a dva respondenti (3%) uvedli, že jim studium v oblasti sociologie vůbec nedalo teoretické základy. Z výsledků vyplývá, že oproti předešlým grafům se mírně hodnoty změnily, respondenti se ve většině shodli na „spíše dalo“, avšak ve výsledku další možnost „dalo maximum“ se o tolik neliší, v procentech, od „spíše dalo“. Můžeme tedy předpokládat, že respondentům se dostávalo o něco více teoretických základů v oblasti sociologie oproti oblastem psychologie a pedagogiky.

Graf 17 – Sociologie – teoretické základy.

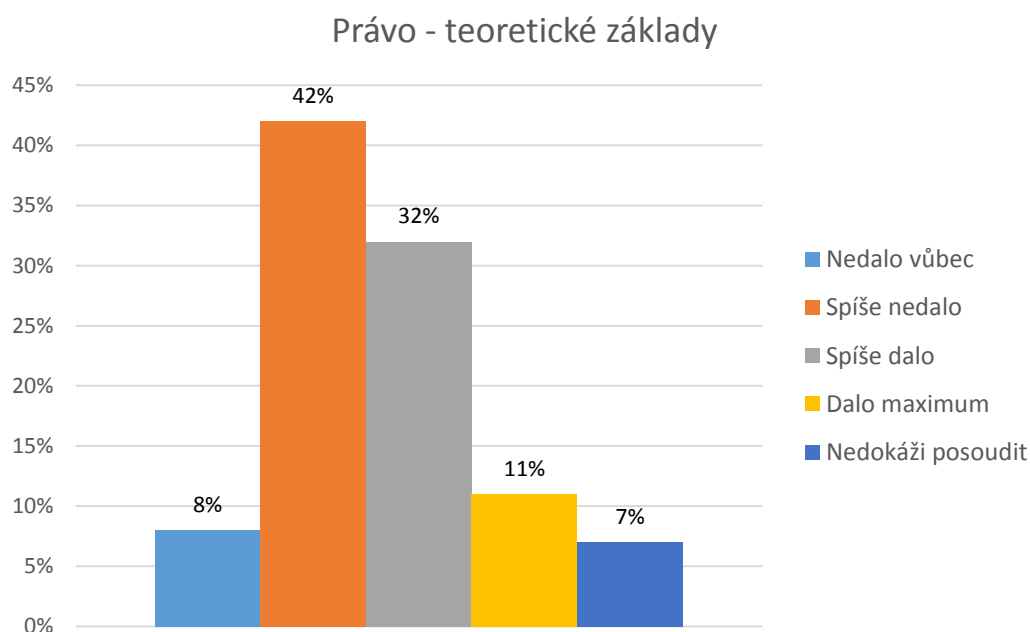
Teoretické základy sociální práce dle respondentů. Třicet osm respondentů (53%) uvedlo, že jim studium v oblasti sociální práce „spíše dalo“ teoretické základy, dvacet respondentů (28%) uvedlo „dalo maximum“, devět respondentů (12%) uvedlo „spíše nedalo“, tři respondenti (4%) uvedli, že jim studium v oblasti sociální práce vůbec nedalo teoretické základy a dva respondenti (3%) uvedli, že nedokáží posoudit, zda jim studium dalo teoretické základy. Z grafu můžeme vyčíst, že větší polovina respondentů uvádí, že jim studium „spíše dalo“ teoretické základy v oblasti sociální práce.

Graf 18 – Sociální práce – teoretické základy.

Teoretické základy práva respondenti hodnotili takto, třicet respondentů (42%) uvedlo, že jim studium v oblasti práva „spíše nedalo“ teoretické základy. Dvacet tři respondentů (32%) uvedlo „spíše dalo“, osm respondentů (11%) uvedlo „dalo maximum“, šest respondentů (8%) uvedlo, že jim studium v oblasti práva vůbec nedalo teoretické základy a pět respondentů (7%) uvedlo, že nedokáží posoudit, zda jim studium dalo teoretické základy. Můžeme všimnout změny v hodnocení oproti předešlým grafům, kde byl střed v podobě „spíše dalo“. Z výsledku vyplývá, že respondenti o něco hůře hodnotí kvalitu teoretických základů v oblasti práva.

Graf 19 – Právo – teoretické základy.

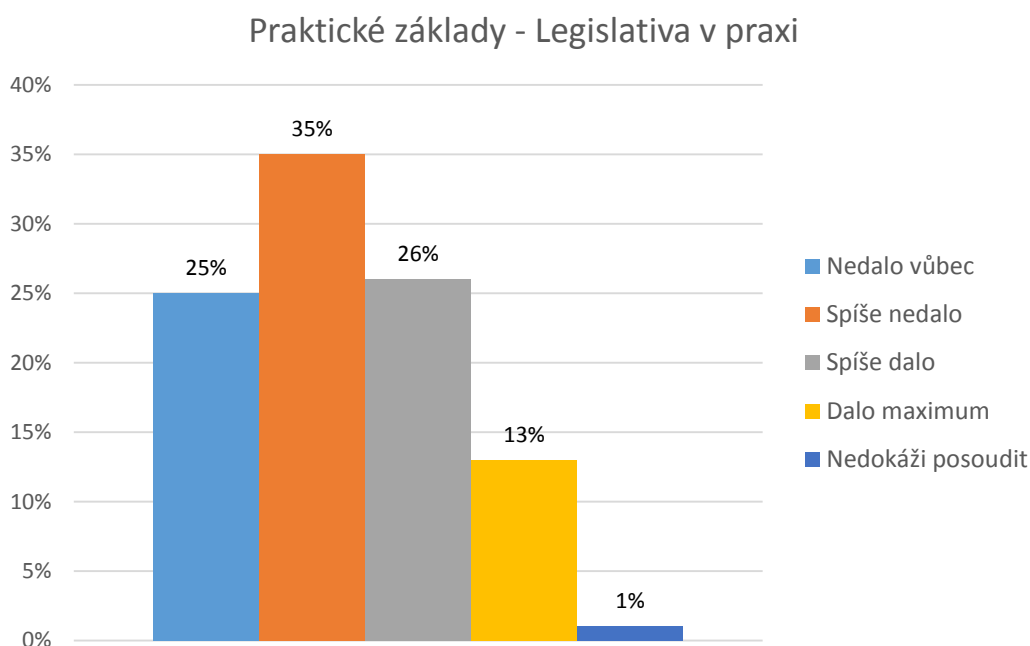

Položka č. 16: Zakroužkujte na škále 1 až 5 (1 – nedalo vůbec, 2 – spíše nedalo, 3 – spíše dalo, 4 – dalo maximum, 5 – nedokáží posoudit), zda Vám studium oboru Sociální pedagogika dalo dostatečné praktické základy v těchto oblastech:

Šestnáctá položka měla za úkol zjistit, jak respondenti zpětně hodnotí studium v získaných praktických základech v oblasti legislativy v praxi, praxe v zařízeních, komunikace, související administrativa s výkonem práce a práce s různými typy klientů. Položka byla vytvořena jako posuzovací škála. Respondenti měli zaznačit na škále 1 – 5 takovou možnost, se kterou se nejvíce ztotožňují. Respondenti si mohli vybrat ze škálové stupnice, kdy 1 – nedalo vůbec, 2 – spíše nedalo, 3 – spíše dalo, 4 – dalo maximum, 5 – nedokáží posoudit.

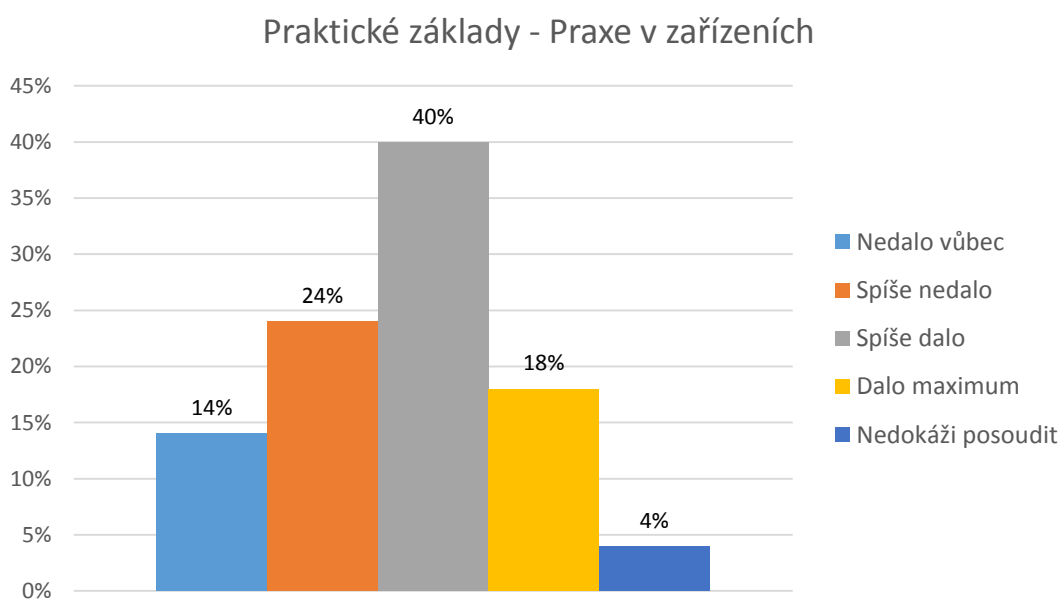
Respondenti oblast legislativy v praxi hodnotili následovně, dvacet pět respondentů (35%) uvedlo, že jim studium praktické základy v oblasti legislativy v praxi spíše nedalo. Devatenáct respondentů (26%) uvedlo možnost „Spíše dalo“, osmnáct respondentů (25%) uvedlo možnost „nedalo vůbec“, devět respondentů (13%) uvedlo možnost „dalo maximum“ a jeden respondent (1%) uvedl „nedokáží posoudit“. Z výsledků vyplývá, že studium respondentům spíše nedalo praktické základy v oblasti legislativy v praxi.

Graf 20 – Praktické základy – Legislativa v praxi.

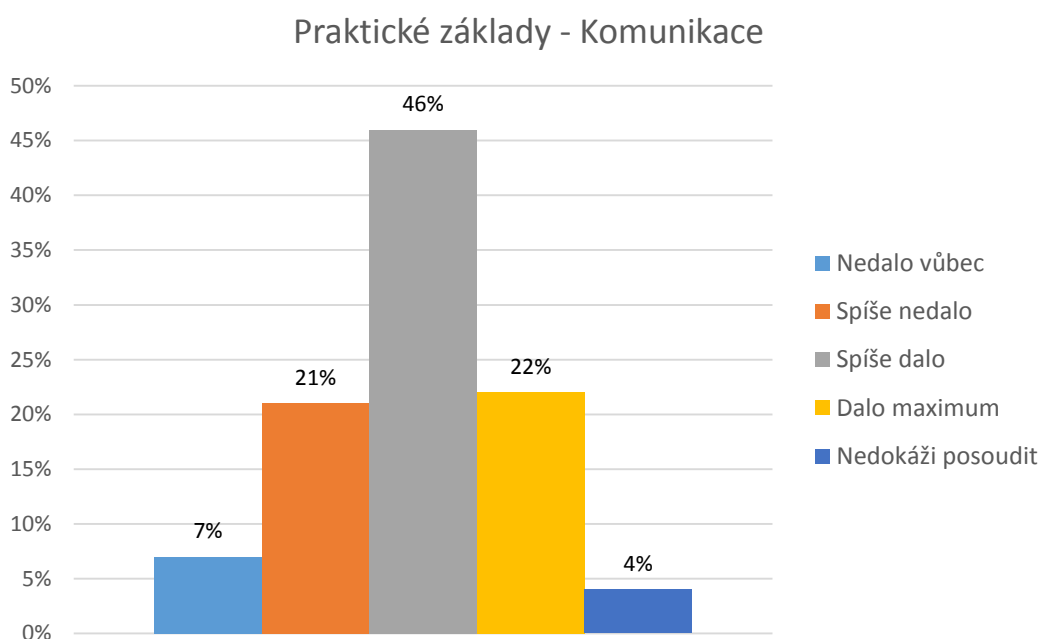
Respondenti oblast praxe v zařízeních hodnotili následovně, dvacet devět respondentů (40%) uvedlo, že jim studium praktické základy v oblasti praxe v zařízeních spíše dalo. Sedmnáct respondentů (24%) uvedlo možnost „Spíše nedalo“, třináct respondentů (18%) uvedlo možnost „dalo maximum“, deset respondentů (14%) uvedlo možnost „nedalo vůbec“ a tři respondenti (4%) uvedl „nedokáží posoudit“. Z výsledků vyplývá, že studium respondentům spíše dalo praktické základy v oblasti praxi v zařízeních.

Graf 21 – Praktické základy – Praxe v zařízeních.

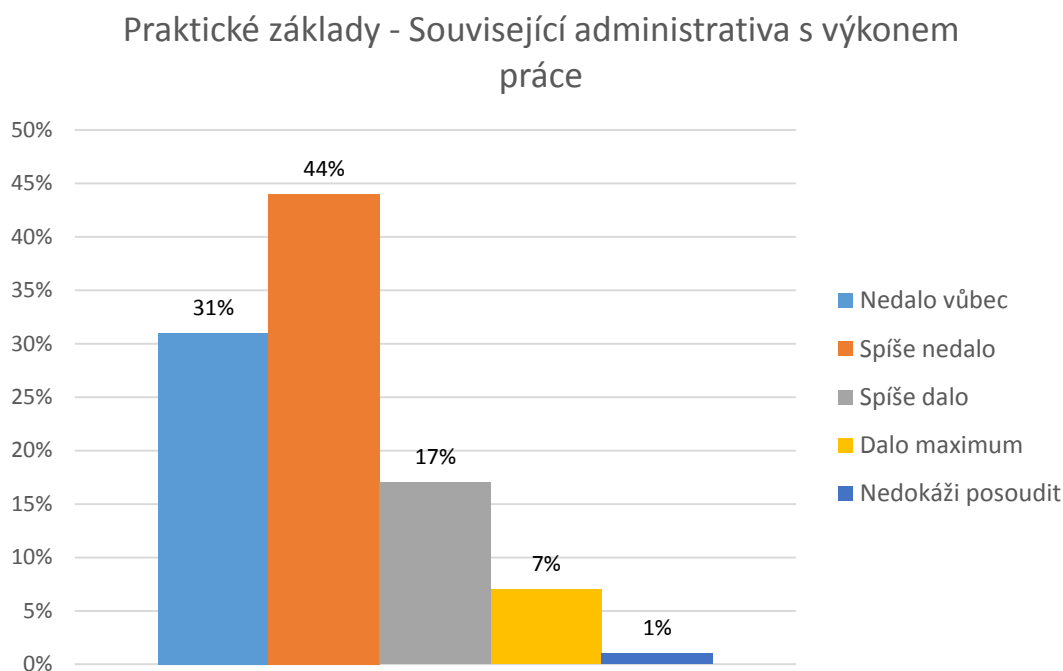
Respondenti oblast komunikace hodnotili následovně, třicet tři respondentů (46%) uvedlo, že jim studium praktické základy v oblasti komunikace spíše dalo. Šestnáct respondentů (22%) uvedlo možnost „dalo maximum“, patnáct respondentů (21%) uvedlo možnost „spíše nedalo“, pět respondentů (7%) uvedlo možnost „nedalo vůbec“ a tři respondenti (4%) uvedl „nedokáži posoudit“. Z výsledků vyplývá, že studium respondentům spíše dalo praktické základy v oblasti komunikace.

Graf 22 – Praktické základy – Komunikace.

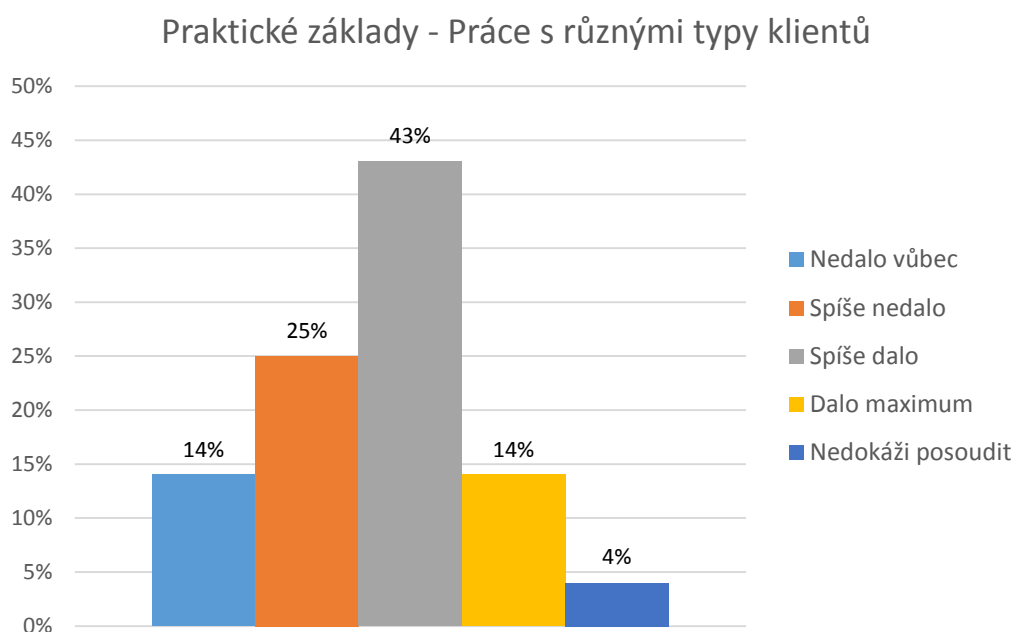
Respondenti oblast související administrativy s výkonem práce ohodnotili následovně, třicet dva respondentů (44%) uvedlo, že jim studium praktické základy v oblasti související administrativy s výkonem práce spíše nedalo. Dvacet dva respondentů (31%) uvedlo možnost „nedalo vůbec“, dvanáct respondentů (17%) uvedlo možnost „spíše dalo“, pět respondentů (7%) uvedlo možnost „dalo maximum“ a jeden respondent (1%) uvedl „nedokáží posoudit“. Oproti dvěma předešlým grafům se jejich výsledky příliš neodlišovali. Z grafu vyplývá, že studium respondentům spíše nedalo, až nedalo vůbec praktické základy v oblasti související administrativy s výkonem práce.

Graf 23 – Praktické základy - Související administrativa s výkonem práce.

Respondenti oblast práce s různými typy klientů ohodnotili následovně, třicet jedna respondentů (43%) uvedlo, že jim studium praktické základy v oblasti související administrativy s výkonem práce spíše dalo. Osmnáct respondentů (25%) uvedlo možnost „spíše nedalo“, deset respondentů (14%) uvedlo možnost „nedalo vůbec“ v kontrastu další deset respondentů (14%) uvedlo, že jim studium dalo maximum. Tři respondenti (4%) uvedli možnost „nedokáží posoudit“. Oproti předešlému grafu se výsledky vrátily do podobné struktury jako u předešlých grafů. Z grafu vyplývá, že studium respondentům spíše dalo praktické základy v oblasti práce s různými typy klientů

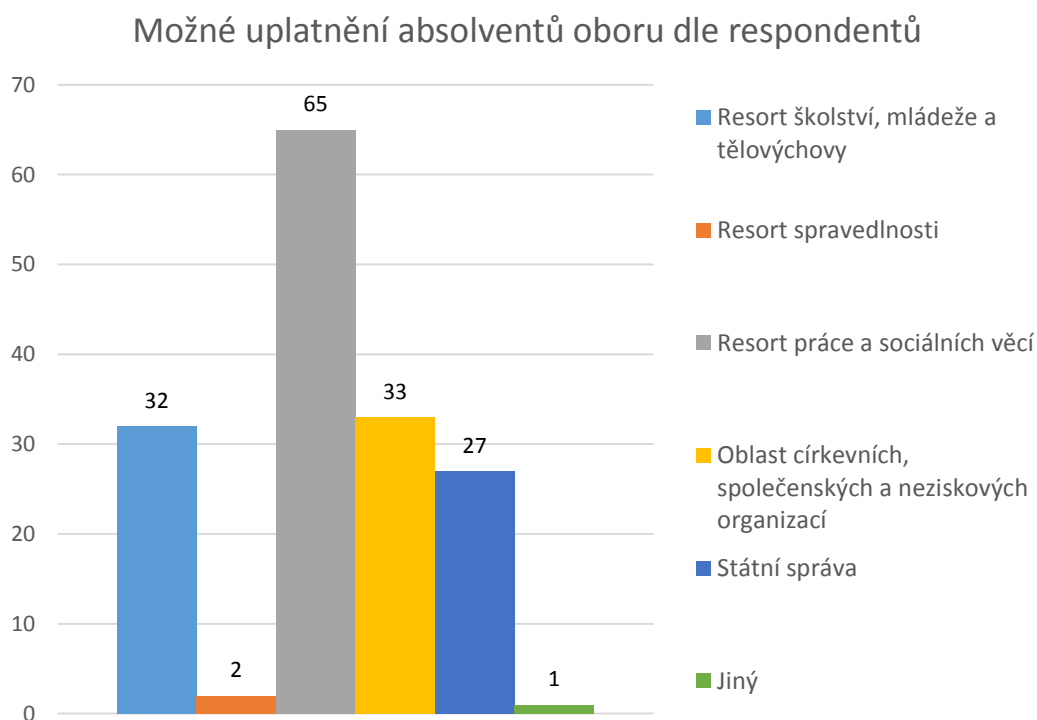
Graf 24 – Praktické základy – Práce s různými typy klientů.

Položka č. 17: Ve kterém resortu, dle Vašeho názoru, se nejvíce uplatňují absolventi Vašeho oboru?

Sedmnáctá položka měla za úkol zjistit možné uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika dle vlastního názoru respondentů. Položka byla polouzavřená. Respondenti měli možnost zaznačit více možností a měli si vybrat takové možnosti, se kterými se nejvíce ztotožňují. Dle počtu shodných odpovědí (65) od respondentů by se nejvíce absolventi měli uplatňovat v resortu práce a sociálních věcí. Dále dle počtu odpovědí (33) v oblasti církevních, společenských a neziskových organizací. O jednu odpověď méně (32) získal resort školství, mládeže a tělovýchovy. Jako další oblast uplatnění absolventů je dle počtu odpovědí (27) oblast státní správy. S nízkým počtem odpovědí (2) resort spravedlnosti a s jednou odpovědí uvedena možnost „Jiný“, kde byla uvedena odpověď od respondenta o uplatnění absolventa v administrativě a bankovníctví. Z grafu tedy jednoznačně vyplývá, že největší počet zaznačených odpovědí bylo u resortu práce a sociálních věcí a tedy i absolventi oboru Sociální pedagogika, mají dle respondentů, v tomto resortu největší uplatnění.

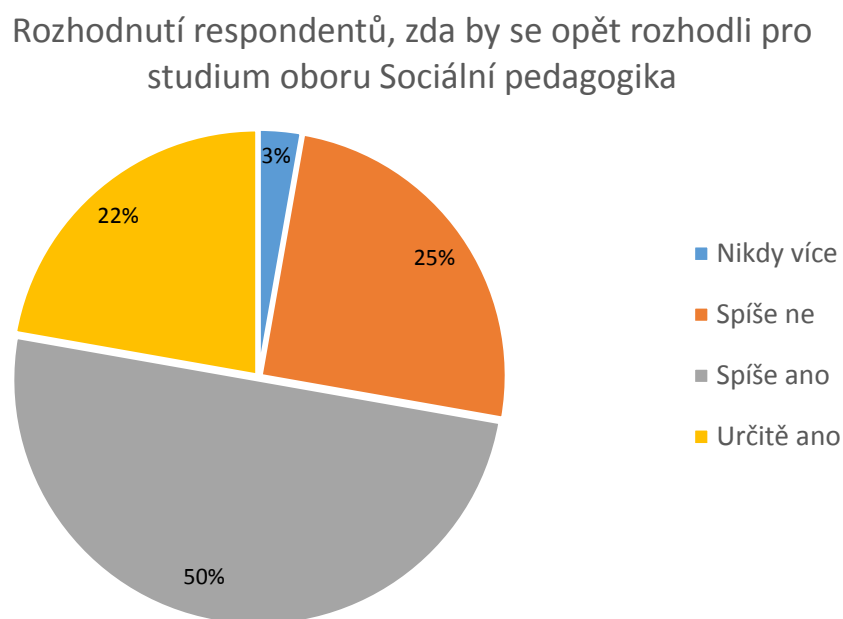
Graf 25 – Možné uplatnění absolventů oboru dle respondentů.

Položka č. 18: Pokud byste se mohl/a znovu rozhodnout pro studium oboru Sociální pedagogika, jaké by bylo Vaše rozhodnutí?

Tato poslední položka měla za úkol zjistit, zda by respondenti, kdyby měli možnost, opět volili studium Sociální pedagogiky. Položka byla uzavřená, respondenti mohli zvolit pouze jednu možnost. Třicet šest respondentů (50%) uvedlo, že by si studium nejspíše opět vybralo. Osmnáct respondentů (25%) uvedlo, že nejspíše by si studium opět nevybralo a šestnáct respondentů (22%) uvedlo, že by si studium určitě opět vybralo. Dva respondenti (3%) uvedli, že by si studium nikdy více nevybrali. Z výsledků, lze usoudit, že respondenti hodnotí studium kladně a větší polovina respondentů by si studium nejspíše opět vybralo.

Graf 26 – Rozhodnutí respondentů, zda by se opět rozhodli pro studium oboru Sociální pedagogika.

6 SHRNU TÍ VÝZKUMU

Tato bakalářská práce je především určena pro uchazeče o studium jako souhrn informací právě o aktuální situaci oboru a trhu práce a s tím související otázky, finančního ohodnocení, zkušeností, dovedností.

Hlavním cílem mého výzkumu bylo zjistit, jaké mají uplatnění absolventi oboru Sociální pedagogika ve Zlínském kraji. Vzhledem ke stále neukotvené pracovní pozici sociálního pedagoga a Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, která nabízí studium oboru Sociální pedagogika, jsem se rozhodla provést výzkum ve Zlínském kraji a přinést tak aktuální přehled pracovišť, kde jsou zaměstnáni absolventi oboru Sociální pedagogika, který vystudovali na jakékoli vysoké škole v České republice.

Rozhodla jsem se pro kvantitativní výzkum v rámci bakalářské práce a konkrétněji jsem využila metodu dotazníkového šetření. Tato metoda se mi jevila jako nejprínosnější, z důvodu specifického výzkumného souboru a časové náročnosti sběru dat. Dotazník byl rozeslán elektronicky v březnu 2017. Návratnost dotazníků považuji za uspokojující, očekávaných bylo 50 vyplněných dotazníků, vrátilo se mi 92 dotazníků, 20 dotazníků muselo být vyřazeno z důvodů chybného vyplnění.

Ke hlavní výzkumné otázce byly stanoveny dílčí výzkumné otázky, které byli za pomoci dotazníkového šetření v zařízeních ve Zlínském kraji a následné analýze získaných dat zodpovězeny.

Výzkumem bylo zjištěno, že respondenti jako absolventi zpětně hodnotí studium kladně, kdyby měli možnost se podruhé rozhodnout, zda jít znovu studovat obor Sociální pedagogiky, tak 50% respondentů uvedlo, že by si studium nejspíše opět vybralo.

Velmi zajímavé výsledky přinesly grafy zaměřující se na výši příjmů respondentů. Nástupní hrubá mzda byla u 60% respondentů v rozmezí 10.000,- až 15.000,-. Avšak v průměru se mzda zvýšila o 5.000,-. A 39% respondentů uvedlo, že jejich průměrná měsíční hrubá mzda je v rozmezí od 16.000,- do 20.000,-. Respondenti, kteří uvedli toto finanční rozmezí, jsou také jako největší skupina respondentů, ve svém zaměstnání spíše spokojeni.

Vědomostní rámec složený z teoretického a praktického základu přinesl zajímavé výsledky. Co se týče teoretického základu, ten respondenti v průměru hodnotili podobně, uváděli často možnost, že jim studium spíše dalo teoretické základy v oblastech

psychologie, pedagogiky, sociální práce a sociologie. Pouze oblast práva respondenti hodnotili hůře než ostatní oblasti. Zde byly ve velké míře zaznačeny odpovědi, že absolventům výuka práva spíše nedala teoretický základ. U praktického základu byly výsledky velmi podobné, respondenti zaznamenávali spíše hodnocení zápornějšího rázu v oblastech legislativy v praxi, praxe v zařízeních, komunikace, a práce s různými typy klientů. Respondenti hodnotili praktické základy u související administrativy s výkonem práce jako nedostačující. Avšak kladně hodnotí praxi v zařízeních a komunikaci.

Díky tomuto výzkumu vznikl aktuální přehled pracovišť, kde jsou reálně absolventi oboru Sociální pedagogika zaměstnání. Absolventi jsou nejvíce zaměstnání v resortu práce a sociálních věcí, dále v resortu školství, mládeže a tělovýchovy, a také v oblasti církevních, společenských a neziskových organizací skrze Zlínský kraj. A zároveň díky tomuto výzkumu se vyvrátily obavy o neuplatnění absolventa na trhu práce. Tři nejčastější pracovní pozice, na kterých respondenti – absolventi oboru sociální pedagogiky jsou zaměstnání v současné době, jsou sociální pracovník, vedoucí oddělení a vychovatel.

Jako pozitivní shledávám fakt, že poměrně velká část zaměstnanců z pracovišť skrze Zlínský kraj, přes elektronickou komunikaci, ohodnotila téma mé bakalářské práce jako velmi zajímavé a několik respondentů si dokonce vyžádali výsledky k zaslání.

ZÁVĚR

Sociální pedagogika je považována za mladou vědní disciplínu a stává se stále častěji skloňovaným pojmem. Sociální pedagogika se zabývá sociálními aspekty výchovy a rozvojem dětí, mládeže a dospělých. Jedná se o interdisciplinární vědu, která spolupracuje s širokým spektrem dalších disciplín. S tím souvisí rozsah uplatnění absolventa studijního oboru Sociální pedagogika. Jak již bylo v bakalářské práci zmíněno, profese sociálního pedagoga není dostatečně zakotvena v katalogu prací, a tudíž se uplatnění může jevit nejednoznačně. Bakalářské práce vymezila sociální pedagogiku jako vědní disciplínu, studijní obor, a také uplatnění absolventa oboru Sociální pedagogika na trhu práce.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit aktuální úspěšnost uplatnění absolventů tohoto oboru, jak absolventi zpětně hodnotí jejich studium, jaké je jejich finanční ohodnocení a v jakém zařízení jsou zaměstnáni.

Téma bakalářské práce má poměrně specifické zaměření. Jako největší problém, při aplikaci výzkumného šetření, byl shledán ve vymezení výzkumného souboru. Díky rejstříkům MŠMT a MPSV byl tento problém pokořen a výzkumný soubor byl vymezen. Počáteční obavy z návratnosti dotazníků byly vyvráceny, ochota respondentů byla značně oceněna, jelikož napomohli k rychlejšímu zpracování dat a vytvoření výsledků výzkumného šetření.

Z výsledků vyšlo najevo, že potenciální uchazeči nemusí mít obavy z nedostatečného uplatnění po ukončení studia. Absolventi jsou nejčastěji zaměstnáni v oblastech, jako je resort práce a sociálních věcí a resort školství. Značná část absolventů je ve svém zaměstnání spíše spokojena v návaznosti na jejich finanční ohodnocení. Ve většině případů absolventi hodnotili, že jim studium spíše dalo teoretické a praktické základy, pouze dvě oblasti hodnotili více negativně, proto se předpokládá, že studium je kvalitně koncipováno a poskytuje studentům takové znalosti a dovednosti, které posléze využijí.

Bakalářská práce je přínosná pro potenciální uchazeče o studium. Na počátku jejich rozhodování o budoucím studiu může být překážkou nejasnost jejich uplatnění i finanční ohodnocení po ukončení studia, hlavně z důvodu legislativního neukotvení profese. Tyto nejasnosti by měly být co nejdříve vyvráceny, aby potenciální uchazeči neměli obavy při rozhodování o jejich budoucím vzdělávání a s tím spojeným výběrem vysoké školy.

Věřím, že výsledky výzkumného šetření budou přínosem a inspirací pro vytvoření výzkumů na podobné téma a obohacení o další podstatné informace přínosné pro problematiku uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BAKOŠOVÁ, Zlatica. Sociálna pedagogika ako študijný obor. *Pedagogická revue*, 2000, 52.
- [2] BAKOŠOVÁ, Zlatica. Sociálny pedagóg a jeho kompetencie. *Pedagogická revue*, 2005, 57.1: 12-21.
- [3] BAKOŠOVÁ, Zlatica. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Bratislava: FF UK, 2008. ISBN 9788096994403.
- [4] BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. Psyché (Grada). ISBN 8024790068.
- [5] GALLA, Karel. *Úvod do sociologie výchovy: její vznik, vývoj a problematika: příručka pro vysoké školy vzdělávací učitele*. 2., rozšíř. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství). ISBN 14-138-71.
- [6] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931796.
- [7] HLADÍK, Jaroslav. *Společenské vědy v kostce*. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999. V kostce (Fragment). ISBN 8072003348.
- [8] HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 3. aktualiz. vyd. Praha: C.H. Beck, 2002. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 8071796816.
- [9] HRONCOVÁ in HRONCOVÁ, Jolana, Ingrid EMMEROVÁ a Blahoslav KRAUS. *K dějinám sociální pedagogiky v Evropě*. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008. ISBN 9788074140723.
- [10] HRONCOVÁ, EMMEROVÁ in HRONCOVÁ, Jolana, Ingrid EMMEROVÁ a Blahoslav KRAUS. *K dějinám sociální pedagogiky v Evropě*. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008. ISBN 9788074140723.
- [11] HRONCOVÁ, Jolana, Anna HUDECOVÁ a Tatiana MATULAYOVÁ. *Sociální pedagogika a sociální práce*. Vyd. 2. V Banské Bystrici: Pedagogická fakulta UMB, 2001. ISBN 8080554765.
- [12] HRONCOVÁ, Jolana, Ingrid EMMEROVÁ a Blahoslav KRAUS a kol. *K dějinám sociální pedagogiky v Evropě*. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008. ISBN 9788074140723.
- [13] HRUŠKA TVRDÝ, Lubor. *Změny na trhu práce a perspektivy vzdělanosti*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 9788024817293.
- [14] Hřebíček, L., 2000. Vědní a aplikační tvář sociální pedagogiky. In *Sociální pedagogika jako vědecká a společensky užitá disciplína*. Brno: Institut mezioborových studií Brno. ISBN 80-90-2936-0-3

- [15] KRAUS in HRONCOVÁ, Jolana, Ingrid EMMEROVÁ a Blahoslav KRAUS. *K dějinám sociální pedagogiky v Evropě*. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008. ISBN 9788074140723.
- [16] KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. 2001. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2001. Edice pedagogické literatury. ISBN 8073150042.
- [17] KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673833.
- [18] KRAUS, SEMRÁD in HRONCOVÁ, Jolana, Ingrid EMMEROVÁ a Blahoslav KRAUS. *K dějinám sociální pedagogiky v Evropě*. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008. ISBN 9788074140723.
- [19] KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 3. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005, 502 s. ISBN 8073570505.
- [20] KUCHAR, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 9788024613833.
- [21] LEŠKOVÁ in HRONCOVÁ, Jolana, Ingrid EMMEROVÁ a Blahoslav KRAUS. *K dějinám sociální pedagogiky v Evropě*. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008. ISBN 9788074140723.
- [22] MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 8090142494.
- [23] MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 9788026202134.
- [24] MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 8071785490.
- [25] NIKLOVÁ, KAMARÁŠOVÁ in HRONCOVÁ, Jolana, Ingrid EMMEROVÁ a Blahoslav KRAUS. *K dějinám sociální pedagogiky v Evropě*. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008. ISBN 9788074140723.
- [26] POLIAKOVÁ, Eva a Peter ONDREJKOVIČ. *Protidrogová výchova*. Bratislava: Veda, 1999. ISBN 8022405531.
- [27] PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024734705.
- [28] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 9788026204039.
- [29] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. [i.e. Vyd. 5.]. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073674168.

- [30] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 8071785792.
- [31] PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 4., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 9788026208723.
- [32] PŘADKA, Milan, Dana KNOTOVÁ a Jarmila FALTÝSKOVÁ. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 8021034696.
- [33] VÁCLAVÍKOVÁ, Anna, Helena KOLIBOVÁ a Alina KUBICOVÁ. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti*. Opava: Optys, 2009. ISBN 9788085819762.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [1] Bakalářské studium, Sociální pedagogika | Masarykova univerzita. *Masarykova univerzita* [online]. Copyright © 2017 Masarykova univerzita [cit. 09.03.2017]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/bakalarske-a-magisterske-obory/22444-socialni-pedagogika>
- [2] Bakalářské studium, Sociální pedagogika a poradenství | Masarykova univerzita. *Masarykova univerzita* [online]. Copyright © 2017 Masarykova univerzita [cit. 09.03.2017]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/bakalarske-a-magisterske-obory/426-socialni-pedagogika-a-poradenstvi>
- [3] Bakalářské studium, Sociální pedagogika a volný čas | Masarykova univerzita. *Masarykova univerzita* [online]. Copyright © 2017 Masarykova univerzita [cit. 09.03.2017]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/bakalarske-a-magisterske-obory/4626-socialni-pedagogika-a-volny-cas#kombinace>
- [4] Bakalářské studium, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. *Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně* [online]. Copyright © 2017 [cit. 10.03.2017]. Dostupné z: <http://www.utb.cz/chci-studovat/bakalarske-studium-4>
- [5] Charakteristika oboru a profil absolventa | Katedra pedagogiky. *Univerzita Karlova Katedra pedagogiky* [online]. Copyright © 2011 FFUK [cit. 10.03.2017]. Dostupné z: <http://pedagogika.ff.cuni.cz/node/63>
- [6] Informace o studijním oboru, požadavky k přijímacím zkouškám. *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta* [online]. Copyright © 2017 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: http://www.pf.jcu.cz/education/applicants/p_sop.php
- [7] Magisterské studium, Sociální pedagogika | Masarykova univerzita. *Masarykova univerzita* [online]. Copyright © 2017 Masarykova univerzita [cit. 09.03.2017]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/uchazeci/navazujici-magisterske-studium/vyberte-si-obor/353-socialni-pedagogika#kombinace>
- [8] Magisterské studium, Sociální pedagogika a poradenství | Masarykova univerzita. *Masarykova univerzita* [online]. Copyright © 2017 Masarykova univerzita [cit. 09.03.2017]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/uchazeci/navazujici-magisterske-studium/vyberte-si-obor/7000-socialni-pedagogika-a-poradenstvi>
- [9] Magisterské studium, Sociální pedagogika a volný čas | Masarykova univerzita. *Masarykova univerzita* [online]. Copyright © 2017 Masarykova univerzita [cit. 09.03.2017]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/uchazeci/navazujici-magisterske-studium/vyberte-si-obor/8039-socialni-pedagogika-a-volny-cas#kombinace>
- [10] Národní soustava kvalifikací - HKCR | Hospodářská komora České republiky. *Hospodářská komora České republiky | Hospodářská komora České republiky* [online]. Copyright © 2013 Hospodářská komora ČR [cit. 22.02.2017].

Dostupné z: <http://www.komora.cz/pro-podnikani/narodni-soustava-kvalifikaci-sektorove-rady/>

- [11] Národní soustava kvalifikací, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright © 2013 [cit. 22.02.2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/narodni-soustava-kvalifikaci>
- [12] Navazující magisterské studium, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. *Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně* [online]. Copyright © 2017 [cit. 10.03.2017]. Dostupné z: <http://www.utb.cz/chci-studovat/navazujici-magisterske-studium-4>
- [13] O projektu, Národní ústav pro vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Copyright © 2017 [cit. 22.02.2017]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/nsk2/o-projektu>
- [14] PŘEDSTAVENÍ - Národní soustava kvalifikací. *Národní soustava kvalifikací* [online]. Copyright © 2014 [cit. 22.02.2017]. Dostupné z: <http://www.narodnikvalifikace.cz/predstaveni>
- [15] Sociální pedagogika | Husitská teologická fakulta. *Husitská teologická fakulta*. [online]. Copyright © 2017 [cit. 10.03.2017]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/akreditace/studium/11280/1002003/?lang=cs>
- [16] Sociální pedagogika | Univerzita Palackého v Olomouci. *Katalog studijních oborů* [online]. Copyright © 2017 [cit. 10.03.2017]. Dostupné z: <http://www.obory.upol.cz/obor/socialni-pedagogika>
- [17] Statistika, Úřad práce České republiky, Krajská pobočka ve Zlíně. *Úřad práce České republiky* [online]. Copyright © 2017 Úřad práce Česká republiky [cit. 23.02.2017]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/zlk/statistika/rok_2016/kraj_2016.pdf
- [18] Studijní programy / Ostravská univerzita. *Ostravská univerzita* [online]. Copyright © Ostravská univerzita 2006 [cit. 09.03.2017]. Dostupné z: <http://www.osu.cz/index.php?kategorie=13>
- [19] Trh práce a zaměstnanost - HKCR | Hospodářská komora České republiky. *Hospodářská komora České republiky* | *Hospodářská komora České republiky* [online]. Copyright © 2013 Hospodářská komora ČR [cit. 23.02.2017]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/pro-podnikani/trh-prace-a-zamestnanost/trh-prace-a-zamestnanost.aspx>
- [20] Univerzita Hradec Králové - Studijní obory. *Univerzita Hradec Králové* [online]. Copyright © 2014 Univerzita Hradec Králové [cit. 10.03.2017]. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs-CZ/PDF/Studium/Studijni-obory>
- [21] Vzdělávání a trh práce v krajích ČR, Národní ústav odborného vzdělávání. *Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. Copyright © 2008 QCM [cit. 22.02.2017]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/vzdelavani-a-trh-prace-v-krajich-cr>

- [22] Vzdělávání a trh práce, Národní ústav odborného vzdělávání. *Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. Copyright © 2008 QCM [cit. 23.02.2017]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/vzdelavani-a-trh-prace>
- [23] Zákon o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.). *Zákony online* [online]. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s174&q174=all>

Elektronický časopis:

- [1] EZECHIL, Liliana. Social Pedagogy – New Perspectives. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* [online]. 2015, **180**, 13-18 [cit. 2017-02-28]. DOI: 10.1016/j.sbspro.2015.02.078. ISSN 18770428. Dostupné z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S1877042815014093>
- [2] HRONCOVÁ, Jolana. *Sociální pedagogika: Rozhovor s prof. Jolanou Hroncovou* [online]. Zlín, 2014, **2**(2) [cit. 2017-09-29]. ISSN 1805-8825 Dostupné z: http://soced.cz/wp-content/uploads/2014/11/Rozhovor-2014_prof.-Hroncov%C3%A1_FINAL.pdf
- [3] KRAUS, Blahoslav. *Sociální pedagogika: Česká sociální pedagogika po r. 1990* [online]. Zlín, 2013, **1**(1) [cit. 2017-03-02]. ISSN 1805-8825. Dostupné z: http://soced.cz/wp-content/uploads/2014/04/Host-Soci%C3%A1ln%C3%AD-pedagogiky_%C4%8Cesk%C3%A1-soci%C3%A1ln%C3%AD-pedagogika-po-r.-1990.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. a podobně

NSK Národní soustavu kvalifikací

ČR Česká republika

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Vztahy sociální pedagogiky a ostatních vědních disciplín.	28
Obrázek 2 – Model kompetencí sociálního pedagoga.....	37
Obrázek 3 – Specifické kompetence sociálního pedagoga.....	38

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Struktura uchazečů o pracovní pozice podle vzdělání ve Zlínském kraji.	16
Tabulka 2 – Přehled současných studijních oborů sociální pedagogiky v ČR.....	34
Tabulka 3 – Znázornění numerické pětibodové škály a její význam.	46
Tabulka 4 – Přehled pracovišť – Resort školství, mládeže a tělovýchovy.....	48
Tabulka 5 – Přehled pracovišť – Resort práce a sociálních věcí.....	49
Tabulka 6 – Přehled pracovišť – Resort vnitra.....	50
Tabulka 7 – Přehled pracovišť – Oblast církevních, společenských a neziskových organizací.	50
Tabulka 8 – Přehled pracovišť – Státní správa.....	50
Tabulka 9 – Spokojenost respondentů ve vztahu s průměrným měsíčním hrubým příjmem.	60
Tabulka 10 – Vystudovaný obor dle respondentů výhoda/nevýhoda.	63

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Vysoká škola.....	51
Graf 2 – Profese.....	52
Graf 3 – Věková kategorie – sociální pracovník.....	53
Graf 4 – Dosažené vzdělání u sociálních pracovníků.....	54
Graf 5 – Věková kategorie – vedoucí oddělení.....	55
Graf 6 – Dosažené vzdělání u vedoucích oddělení.....	55
Graf 7 - Věková kategorie – vychovatel/ka.....	56
Graf 8 – Dosažené vzdělání u vychovatelů/ek.....	56
Graf 9 – Oblast současného působení.....	57
Graf 10 – Výše nástupní hrubé mzdy respondentů.....	58
Graf 11 – Spokojenost respondentů v zaměstnání.....	59
Graf 12 – Průměrná hrubá mzda respondentů v zaměstnání.....	61
Graf 13 – Vystudovaný obor, výhoda nebo nevýhoda.....	62
Graf 14 – Doba, za kterou respondenti našli zaměstnání od absolutoria.....	64
Graf 15 – Psychologie – teoretické základy.....	65
Graf 16 – Pedagogika – teoretické základy.....	66
Graf 17 – Sociologie – teoretické základy.....	67
Graf 18 – Sociální práce – teoretické základy.....	68
Graf 19 – Právo – teoretické základy.....	69
Graf 20 – Praktické základy – Legislativa v praxi.....	70
Graf 21 – Praktické základy – Praxe v zařízeních.....	71
Graf 22 – Praktické základy – Komunikace.....	72
Graf 23 – Praktické základy - Související administrativa s výkonem práce.....	73
Graf 24 – Praktické základy – Práce s různými typy klientů.....	74
Graf 25 – Možné uplatnění absolventů oboru dle respondentů.....	75
Graf 26 – Rozhodnutí respondentů, zda by se opět rozhodli pro studium oboru Sociální pedagogika.....	76

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Rozčlenění pracovních pozic

Příloha č. 2: Dotazník

PŘÍLOHA Č. 1: ROZČLENĚNÍ PRACOVNÍCH POZIC

Pracovní pozice	Počet pozic	Věková kategorie	Rok ukončení studia	Vzdělání	Pohlaví	Počet BC./Mgr.
Administrativní pracovník	1	36-40	2015	Bakalář	Ž	1
Aktivizační pracovník	1	41-45	2016	Bakalář	Ž	1
Asistent pedagoga	1	Více	2012	Bakalář	Ž	1
Kariérový poradce	1	26-30	2014	Magistr	M	1
Metodik prevence	1	26-30	2014	Magistr	Ž	1
OSVČ	1	20-25	2015	Bakalář	Ž	1
Pastorační asistentka	1	Více	2015	Bakalář	Ž	1
Pečující osoba	1	26-30	2010	Magistr	Ž	1
Pedagog volného času	1	31-35	2009	Magistr		1
Policista	1	26-30	2014	Magistr	M	1
Pracovník v sociálních službách	1	Více	2011	Bakalář	Ž	1
Referent	5	26-30	2014	Magistr	Ž	Mgr. 3 Bc. 2
		26-30	2012	Bakalář	Ž	
		46-50	2011	Magistr	Ž	
		26-30	2014	Magistr	Ž	
		41-45	2015	Bakalář	Ž	
Ředitelka zařízení	5	36-40	2010	Magistr	Ž	Mgr. 3 Bc. 2
		Více	2011	Magistr	Ž	
		Více	2012	Magistr	Ž	
		46-50	2008	Bakalář	Ž	
		41-45	2015	Bakalář	Ž	
Sociální pracovník	30	31-35	2008	Bakalář	Ž	Bc. 18 Mgr. 12
		26-30	2015	Magistr	Ž	
		20-25	2015	Bakalář	Ž	
		26-30	2016	Magistr	Ž	
		46-50	2014	Magistr	Ž	
		46-50	2010	Bakalář	Ž	
		26-30	2014	Magistr	Ž	
		36-40	2016	Bakalář	Ž	
		26-30	2011	Magistr	Ž	
		31-35	2009	Bakalář	Ž	
		26-30	2014	Magistr	Ž	
		20-25	2014	Bakalář	Ž	

		46-50	2012	Bakalář	Ž	
		41-45	2016	Bakalář	Ž	
		26-30	2014	Magistr	Ž	
		26-30	2014	Magistr	Ž	
		26-30	2013	Magistr	Ž	
		36-40	2006	Magistr	Ž	
		46-50	2013	Bakalář	Ž	
		31-35	2014	Bakalář	Ž	
		26-30	2013	Bakalář	Ž	
		20-25	2016	Bakalář	Ž	
		31-35	2008	Bakalář	Ž	
		26-30	2014	Bakalář	Ž	
		46-50	2015	Bakalář	Ž	
		26-30	2013	Magistr	Ž	
		20-25	2015	Bakalář	Ž	
		26-30	2016	Bakalář	Ž	
		26-30	2013	Magistr	Ž	
		46-50	2012	Bakalář	Ž	
Terénní sociální pracovník	2	46-50	2013	Bakalář	Ž	Bc. 1
		Více	2014	Magistr	Ž	Mgr. 1
Učitelka v MŠ	1	36-40	2010	Magistr	Ž	1
Vedoucí oddělení	11	20-25	2016	Magistr	Ž	Mgr. 9 Bc. 2
		26-30	2014	Magistr	Ž	
		36-40	2008	Magistr	M	
		36-40	2013	Bakalář	M	
		31-35	2009	Magistr	Ž	
		26-30	2012	Magistr	Ž	
		26-30	2016	Magistr	Ž	
		Více	2012	Bakalář	Ž	
		31-35	2012	Magistr	Ž	
		26-30	2013	Magistr	Ž	
		26-30	2016	Magistr	Ž	
Vychovatel/ka	7	20-25	2015	Bakalář	Ž	Bc. 4 Mgr. 3
		26-30	2011	Magistr	Ž	
		Více	2010	Magistr	Ž	
		20-25	2016	Bakalář	Ž	
		26-30	2011	Bakalář	Ž	
		46-50	2010	Magistr	M	
		20-25	2014	Bakalář	Ž	

PŘÍLOHA Č. 2: DOTAZNÍK

Dotazník - Uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika ve Zlínském kraji

Dobrý den,

jmenuji se Michaela Bobková a studuji poslední ročník bakalářského studia oboru Sociální pedagogika. Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku k bakalářské práci, která nese název *Uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika ve Zlínském kraji*. Dotazník je určen výhradně absolventům oboru Sociální pedagogika na jakékoliv vysoké škole po celém území České republiky. Dotazník je zcela anonymní a zjištěné informace budou použity výhradně k výzkumným účelům bakalářské práce.

Děkuji Vám za spolupráci.

Pokyny k vyplnění dotazníku: Přečtěte si prosím následující otázky a doplňte, popřípadě zakroužkováním označte tu variantu, se kterou se nejvíce ztotožňujete.

1. Pohlaví:

- a. muž
- b. žena

2. Uveďte, do jaké věkové kategorie spadáte:

- a. 20-25
- b. 26-30
- c. 31-35
- d. 36-40
- e. 41-45
- f. 46-50
- g. Více

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru Sociální pedagogika?

- a. Bakalář
- b. Magistr
- c. Jiné, doplňte jaké: _____

4. Na které škole jste studoval/a obor Sociální pedagogika?

- a. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- b. Masarykova univerzita v Brně
- c. Univerzita Palackého v Olomouci
- d. Ostravská univerzita v Ostravě
- e. Jiná, uveďte
název: _____

5. V kterém roce jste Vaše studium ukončil/a?

- a. 2010
- b. 2011
- c. 2012
- d. 2013
- e. 2014
- f. 2015
- g. 2016
- h. Jiný, uveďte ve kterém roce: _____

6. Jaká je Vaše současná pozice? Pokud jste aktuálně bez zaměstnání, pokračujte k otázce č. 15.

7. Ve kterém městě jste zaměstnán/a?

8. V jakém zařízení jste zaměstnán/a? (název)

9. Do jaké oblasti Vaše současná profese spadá?

- a. Resort školství, mládeže a tělovýchovy
 - b. Resort spravedlnosti
 - c. Resort práce a sociálních věcí
 - d. Resort vnitra
 - e. Oblast církevních, společenských a neziskových organizací
 - f. Státní správa
 - g. Jiný, doplňte:
-

10. Jaká byla výše Vaší nástupní hrubé mzdy:

- a. 10 000 – 15 000 Kč
- b. 16 000 – 20 000 Kč
- c. 21 000 – 25 000 Kč
- d. Více
- e. Odmítám uvést

11. Jste se svým zaměstnáním spokojen/a?

- a. Spokojen/a
- b. Spíše spokojen/a
- c. Spíše nespokojen/a
- d. Nespokojen/a

12. Jaká je současná výše Vaší průměrné hrubé měsíční mzdy?

- a. 10 000 – 15 000 Kč
- b. 16 000 – 20 000 Kč
- c. 21 000 – 25 000 Kč
- d. Více
- e. Odmítám uvést

13. Byl pro Vás při hledání zaměstnání Váš vystudovaný obor překážkou nebo naopak výhodou?

- a. Výhodou, zaměstnavatelé uvítali můj vystudovaný obor
 - b. Nevýhodou, zaměstnavatelé nevyhledávali můj vystudovaný obor
 - c. Nedokáži posoudit
 - d. Jiné, doplňte:
-

14. Jakou dobu od absolutoria Vám trvalo najít zaměstnání?

- a. Ihned (do 1 měsíce)
- b. Do 3 měsíců
- c. Do 6 měsíců
- d. Do roku
- e. Déle než 1 rok
- f. Začal/a jsem pracovat již v době studia

15. Zakroužkujte na škále 1 až 5 (1 – nedalo vůbec, 2 – spíše nedalo, 3 – spíše dalo, 4 – dalo maximum, 5 – nedokáži posoudit), zda Vám studium oboru Sociální pedagogika dalo dostatečné teoretické základy v těchto oblastech:

Psychologie	1	2	3	4	5
Pedagogika	1	2	3	4	5
Sociologie	1	2	3	4	5
Sociální práce	1	2	3	4	5
Právo	1	2	3	4	5

16. Zakroužkujte na škále 1 až 5 (1 – nedalo vůbec, 2 – spíše nedalo, 3 – spíše dalo, 4 – dalo maximum, 5 – nedokáži posoudit), zda Vám studium oboru Sociální pedagogika dalo dostatečné praktické základy v těchto oblastech:

Legislativa v praxi	1	2	3	4	5
Praxe v zařízeních	1	2	3	4	5
Komunikace	1	2	3	4	5
Související administrativa s výkonem práce	1	2	3	4	5
Práce s různými typy klientů (např. senioři, osoby po výkonu trestu, nezaměstnaní, apod.)	1	2	3	4	5

17. Ve kterém resortu, dle Vašeho názoru, se nejvíce uplatňují absolventi Vašeho oboru? Můžete uvést více možností.

- a. Resort školství, mládeže a tělovýchovy
 - b. Resort spravedlnosti
 - c. Resort práce a sociálních věcí
 - d. Resort vnitra
 - e. Oblast církevních, společenských a neziskových organizací
 - f. Státní správa
 - g. Jiný, doplňte:
-

18. Pokud byste se mohl/a znovu rozhodnout pro studium oboru Sociální pedagogika, jaké by bylo Vaše rozhodnutí?

- a. Nikdy více
- b. Spíše ne
- c. Spíše ano
- d. Určitě ano

Děkuji za vyplnění dotazníku.